

Ετήσιος
Απολογισμός
Χρήσης
2017

9ο διαχειριστικό έτος

ΜΕΤΑδραση
Δράση για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη
Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

N|E|P|A| Economic Consulting, Ltd®

SIMPLE IDEAS | GREAT SOLUTIONS®

Περιεχόμενα

Η ΜΕΤΑδραση	4
Εισαγωγή.....	4
Διακρίσεις	4
Σύνοψη των εξελίξεων στο προσφυγικό και προκλήσεις για την Ελλάδα το 2017	5
Οι σημαντικότερες εξελίξεις για τη ΜΕΤΑδραση το 2017	6
Αναλυτική παρουσίαση των Δράσεων της ΜΕΤΑδρασης.....	8
Παροχή Υπηρεσιών Διερμηνείας	8
Διερμηνεία στις διαδικασίες ασύλου.....	9
Διερμηνεία μέσω τηλεδιάσκεψης	9
Διερμηνεία σε camps, hotspots και στα σύνορα	10
Διερμηνεία στα νοσοκομεία.....	10
Προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων και ανηλίκων που έχουν χωριστεί από τις οικογένειές τους ..	10
Συνοδείες Ασυνόδευτων Ανηλίκων.....	10
Δίκτυο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων	11
Μεταβατικές Δομές Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων	11
Διαμερίσματα Υποστηριζόμενης Ημιαυτόνομης Διαβίωσης.....	12
Τοποθέτηση σε Ανάδοχες Οικογένειες	12
Χώρος Μητέρας-Παιδιού στην Υπηρεσία Ασύλου	13
Εκπαίδευση και Ένταξη	13
Εκπαίδευση και Ένταξη για Ενήλικες	13
Μικρό Λεξικό Βασικής Επικοινωνίας σε 6 γλώσσες	14
«Stepping Stone» Πρόγραμμα Ένταξης Ενηλίκων	14
Βήμα στο Σχολείο/Step2School» Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα.....	15
Γλωσσικά Εργαλεία	15
Προστασία ευάλωτων ομάδων.....	16
Πιστοποίηση θυμάτων Βασανιστηρίων	16
Νομική υποστήριξη στα νησιά	17
ΜΕΤΑδραση Τμηματική Δραστηριότητα	17
Δημοσιότητα και Επικοινωνία	17
Γραφεία και Υποδομή.....	18
Πληροφορική.....	18
Οικονομικά	18
ΜΕΤΑδραση 2018 – 2019 Μελλοντική Κατεύθυνση και Προκλήσεις.....	20
Τρέχουσες Προτεραιότητες	20
Προκλήσεις.....	20
5. Έκθεση διαχείρισης.....	22
5.1. Ανάλυση της εξέλιξης των δραστηριοτήτων της οντότητας και της θέσης της.....	22
5.2. Κυριότεροι κίνδυνοι	24
5.3. Περιβαλλοντικά ζητήματα	25
5.4. Εργασιακά ζητήματα	25

5.5. Χρηματοοικονομικοί δείκτες προόδου	26
6. Προβλεπόμενη εξέλιξη της ΜΕΤΑδρασης.....	26
<i>Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή.....</i>	<i>27</i>
6_Σημειώσεις επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της 31ης Δεκεμβρίου 2017.....	30
6.1_Γενικές Πληροφορίες.....	30
6.1.1_Περεταίρω Στοιχεία	30
6.2_Βασικές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις.....	31
6.2.1_Ισολογισμός : Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε κόστος κτήση	31
6.2.2_Κατάσταση Αποτελεσμάτων	32
6.2.3_Κατάσταση Μεταβολής Ιδίων Κεφαλαίων.....	32
6.2.4_Κατάσταση Ταμειακών Ροών (έμμεση μέθοδος υπολογισμού).....	33
6.3_Σύνοψη λογιστικών πολιτικών και εκτιμήσεων	33
6.4_Παρεκκλίσεις από τις διατάξεις του νόμου προκειμένου να επιτευχθεί εύλογη παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων	37
6.5_Σχέσεις ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης με περισσότερα από ένα κονδύλια του ισολογισμού	37
7_Πάγια περιουσιακά στοιχεία	38
7.1_Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία.....	38
7.2_Ασώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία	38
8_Εμπορικές και χρηματοδοτικές απαιτήσεις	39
9_Λοιπές απαιτήσεις.....	39
10_Διαθέσιμα	39
11_Κεφάλαιο.....	39
12_Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	39
13_Εμπορικές υποχρεώσεις	40
14_Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος	40
15_Λοιπές υποχρεώσεις και έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα	40
16_Αποτελέσματα χρήσης.....	41
16.1_Έξοδα	41
16.2_Έξοδα Προσωπικού.....	41
17_Άλλες πληροφορίες επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων	42
18_Μεταγενέστερα γεγονότα.....	42

Η ΜΕΤΑδραση

Εισαγωγή

Η ΜΕΤΑδραση – Δράση για τη Μετανάστευση και την Ανάπτυξη είναι μια αστική μη κερδοσκοπική εταιρία με τη μορφή μη κυβερνητικής οργάνωσης (ΜΚΟ), επιχειρησιακός εταίρος της Ύπατης Αρμοστείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR), μέλος του Ελληνικού Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας (RVRN), του Ευρωπαϊκού Δικτύου Οργανισμών Υποστήριξης Ένταξης (ERSO), καθώς και του Ελληνικού Δικτύου για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Η ΜΕΤΑδραση ιδρύθηκε τον Δεκέμβριο του 2009 με πρωταρχικό στόχο να συμβάλει στην παροχή υπηρεσιών σε τομείς που δεν καλύπτονταν από της δημόσιες αρχές ή από άλλες ΜΚΟ στην Ελλάδα. Ουσιαστικά, η ΜΕΤΑδραση επιδιώκει την προώθηση ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των προσφυγικών ροών, το οποίο όντας βασισμένο στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στο εθνικό και διεθνές δίκαιο, επιδιώκει την ανάπτυξη δράσεων για την υποδοχή και ενσωμάτωση των προσφύγων που φτάνουν στην Ελλάδα. Οι θεμελιώδεις αρχές της ΜΕΤΑδρασης είναι η συνέπεια, η αποτελεσματικότητα, η ευελιξία και η άμεση ανταπόκριση στις απαιτήσεις των ημερών.

Ως απάντηση σε καίρια και διαχρονικά προβλήματα, η ΜΕΤΑδραση υλοποιεί πρωτοπόρες δράσεις σε τέσσερις βασικούς τομείς:

- **Παροχή υπηρεσιών διερμηνείας**, μέσω 350 διερμηνέων, εκπαιδευμένων και πιστοποιημένων από τη ΜΕΤΑδραση. Μια δράση που αποτελεί προαπαιτούμενο για την αποτελεσματική παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας καθιστώντας εφικτή την αναγκαία επικοινωνία με τους πρόσφυγες.
- **Προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων**, που έχουν χωριστεί από, ή έχουν χάσει τους γονείς τους. Η ΜΕΤΑδραση παρέχει ένα ολοκληρωμένο δίκτυ προστασίας που περιλαμβάνει δομές φιλοξενίας, ασφαλή συνοδεία από επισφαλείς συνθήκες σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας, καθώς και τις καινοτόμες δράσεις της επιτροπείας και της τοποθέτησης σε ανάδοχες οικογένειες.
- **Προστασία και στήριξη ευάλωτων ομάδων**, μέσω της παροχής νομικής στήριξης στους αιτούντες άσυλο, της πιστοποίησης θυμάτων βασανιστηρίων και της παροχής ανθρωπιστικού υλικού.
- **Εκπαίδευση και ένταξη προσφύγων και μεταναστών** μέσω της παροχής εκπαιδευτικών προγραμμάτων και μαθημάτων Ελληνικής γλώσσας, καθώς και μέσω της διασύνδεσης με την αγορά εργασίας.

Διακρίσεις

- **Βραβείο «Βορρά-Νότου» του Συμβουλίου της Ευρώπης 2015** στην Πρόεδρο της ΜΕΤΑδρασης, Λώρα Παππά, για την προώθηση της αλληλεγγύης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- **PILnet's European Pro Bono Awards 2016**. Πρώτο βραβείο στην κατηγορία «Υποδειγματικές Συνεργασίες για το Δημόσιο Συμφέρον» (Award for Exemplary Partnership in the Public Interest) για τη συνεργασία της ΜΕΤΑδρασης με την Αμερικάνικη Νομική Εταιρεία Reed Smith για την προσφορά δωρεάν Νομικής Στήριξης σε Δικαιούχους Διεθνούς Προστασίας στην Ελλάδα.
- **THI Leadership Award 2016** από TheHellenic Initiative στην Πρόεδρο της ΜΕΤΑδρασης, Λώρα Παππά, για την εξαιρετική συνεισφορά της.
- **Βραβείο Συλλογικής Δράσης «Νησίδες Ποιότητας 2017»** από την «Κίνηση Πολιτών για μια Ανοιχτή Κοινωνία» για την εξέχουσα εθελοντική προσφορά της ΜΕΤΑδρασης.

Σύνοψη των εξελίξεων στο προσφυγικό και προκλήσεις για την Ελλάδα το 2017

Η Δήλωση Ε.Ε. – Τουρκίας τον Μάρτιο του 2016 συνέβαλε στη σημαντική μείωση των προσφυγικών αφίξεων στην Ελλάδα, εντούτοις το επακόλουθο κλείσιμο των ευρωπαϊκών συνόρων το 2017 είχε ως αποτέλεσμα τον εγκλωβισμό 60.000 προσφύγων στο ελληνικό έδαφος.

Παρά την σταθεροποίηση των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών το 2017, η Ελλάδα παρέμεινε μια από τις τρεις ευρωπαϊκές χώρες με τις περισσότερες αιτήσεις χορήγησης ασύλου αναλογικά με τον πληθυσμό της, ξεπερνώντας κατά διαστήματα ακόμα και τη Γερμανία.

Το 2017, η Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου κατέγραψε 58.661 αιτήματα χορήγησης ασύλου, από τα οποία 26.668 κατατέθηκαν στα πέντε νησιά του Αιγαίου που βρίσκονται τα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (“hotspots”). Οι υπήκοοι Συρίας εξακολουθούσαν να αποτελούν την πλειοψηφία των αιτούντων άσυλο, ακολουθούμενοι από τους υπηκόους Αφγανιστάν, Πακιστάν και Ιράκ. Αδιαμφισβήτητα, η Ελλάδα κλήθηκε να επωμιστεί ένα βάρος πέντε φορές μεγαλύτερο από αυτό που θεωρητικά της αναλογεί.

Επιπρόσθετα, στα νησιά συνεχίστηκαν οι καθυστερήσεις στην εξέταση των αιτημάτων ασύλου, κυρίως λόγω την έλλειψης του απαραίτητου προσωπικού, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την περεταίρω όξυνση της δυσφορίας των αιτούντων άσυλο, λόγω της παρατεταμένης αβεβαιότητας για το μέλλον τους.

Παράλληλα υπήρξαν σημαντικές καθυστερήσεις στην εφαρμογή του προγράμματος μετεγκατάστασης σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη, καθώς από τον συμφωνηθέντα στόχο των 66.000 μετεγκαταστάσεων μέχρι το τέλος του 2017, μόνο 7.635 μετεγκαταστάσεις έλαβαν χώρα.¹ Επιπλέον, το χαμηλό ποσοστό μετεγκατάστασης σε συνδυασμό με το υψηλό ποσοστό απόρριψης αιτημάτων χορήγησης ασύλου συνέβαλε στην εντεινόμενη αβεβαιότητα του προσφυγικού πληθυσμού.

Γενικότερα, το 2017 μια σειρά εξελίξεων είχε ως αποτέλεσμα την επιδείνωση της διαχείρισης των προσφυγικών ροών. Πρώτον, μεγάλος αριθμός προσφύγων μεταφέρθηκαν από τα νησιά στην ενδοχώρα, εκεί όπου οι μηχανισμοί υγείας και εκπαίδευσης δεν είχαν τις απαραίτητες υποδομές για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες του αυξανόμενου αριθμού προσφύγων. Δεύτερον, από την 1^η Αυγούστου 2017 το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης ανέλαβε την ευθύνη για τη διαχείριση και καταμερισμό της χρηματοδότησης για τις δομές φιλοξενίας προσφύγων, όπου παρά την προφανή διαθεσιμότητα πόρων, κυρίως από ευρωπαϊκές πηγές, η έλλειψη κεντρικής διαχείρισης και συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων είχε ως αποτέλεσμα σημαντικές καθυστερήσεις σε ουσιώδη ζητήματα, ειδικά σε σχέση με τις περισσότερο ευπαθείς ομάδες προσφύγων.

Καθώς οι διεθνείς ΜΚΟ άρχισαν σταδιακά να αποχωρούν από την Ελλάδα το 2017, το κράτος και οι ελληνικές οργανώσεις έμειναν να καλύψουν τα σημαντικά κενά που δημιουργήθηκαν από αυτή την εξέλιξη. Ταυτόχρονα, οι συνεχιζόμενες προσφυγικές ροές προς τα νησιά είχαν ως αποτέλεσμα: α. τον υπερπληθυσμό των κέντρων φιλοξενίας προσφύγων, υπό κακές συνθήκες και ανεπαρκή κάλυψη ακόμα και βασικών αναγκών και, β. την

¹ Relocation and Resettlement - State of Play, European Commission, 8 February 2017

αλλαγή της δημογραφικής σύνθεσης των νησιών, με τον πληθυσμό της Λέσβου, για παράδειγμα, να αποτελείται κατά το ένα τρίτο από πρόσφυγες.

Συνεπακόλουθα, τα συγκεκριμένα θέματα άλλαξαν την αντίληψη των κατοίκων των νησιών, οι οποίοι έχουν επιδείξει αξιοσημείωτη αλληλεγγύη από την αρχή της κρίσης, δημιουργώντας το αίσθημα ότι τα νησιά λειτουργούν απλά σαν ανάχωμα με σκοπό να ανακόψουν τις προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές προς την Ευρώπη. Οι Έλληνες κάτοικοι των νησιών ένιωσαν απογοητευμένοι και εξαντλημένοι, χάνοντας συνεπώς την εμπιστοσύνη τους στις ευρωπαϊκές προτάσεις για τη δημιουργία περισσότερων κέντρων φιλοξενίας προσφύγων στην Ελλάδα.

Οι εν λόγω εξελίξεις οδήγησαν σε θεμελιωδώς διαφορετικές προτεραιότητες στη διαχείριση των προσφύγων και μεταναστών στην Ελλάδα το 2017:

- Παροχή επαρκούς στέγασης και ικανοποίηση βασικών ανθρωπιστικών αναγκών για τους ανθρώπους που ήταν αποκλεισμένοι στην Ελλάδα, με έμφαση στους ασυνόδευτους ανηλίκους και σε άλλες ευάλωτες ομάδες.
- Αποτελεσματική διαδικασία εξέτασης αιτημάτων χορήγησης ασύλου για τους νεοαφιχθέντες στα νησιά.
- Αυξημένες προσπάθειες για την προώθηση της εκπαίδευσης και ενσωμάτωσης.

Οι σημαντικότερες εξελίξεις για τη ΜΕΤΑδραση το 2017

Το 2017 ήταν μια ακόμα χρονιά με σημαντικές προκλήσεις αλλά και ουσιαστικές εξελίξεις για τη ΜΕΤΑδραση. Η ομάδα μας συνέχισε να μεγαλώνει, υποστηρίζοντας νέες καινοτόμες δράσεις στα νησιά και την ενδοχώρα, ενώ παράλληλα δημιουργήθηκαν νέες συνεργασίες σε τοπικό και διεθνές επίπεδο.

Η ΜΕΤΑδραση ξεκίνησε νέες συνεργασίες με τις οργανώσεις Pro Victimis, Book Aid International, Roy and Patricia Disney Family Foundation και Stavros Niarchos Foundation. Επιπλέον της μακροχρόνιας συνεργασίας μας με την Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και την οργάνωση International Rescue Committee (IRC), το 2017 υπογράψαμε μια συμφωνία-πλαίσιο συνεργασίας με την Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας (DG ECHO), όντας η μοναδική ελληνική ΜΚΟ που δραστηριοποιείται στο προσφυγικό και εγγράφηκε στο επίσημο μητρώο της εν λόγω ευρωπαϊκής Γενικής Διεύθυνσης.

Παράλληλα, ξεκινήσαμε μια σειρά από νέες καινοτόμες δράσεις, επιπλέον των έκτακτων δράσεων που ανταποκρίνονταν σε επείγουσες ανάγκες, οι οποίες αναφέρονται κάτωθι με χρονολογική σειρά:

- **Φεβρουάριος 2017:** Η υποδειγματική συνεργασία μεταξύ της ΜΕΤΑδρασης, των αντίστοιχων Πορτογαλικών Υπουργείων και της Εθνικής Πορτογαλικής Ομοσπονδίας Ιδρυμάτων Αλληλεγγύης (CNIS), σε συνδυασμό με την άμεση ανταπόκριση και συνεργασία της Ελληνικής Υπηρεσίας Ασύλου και της Εισαγγελλίας Ανηλίκων Αθήνας, επέφερε ως αποτέλεσμα τον Μάρτιο του 2017, την πρώτη διμερή μεταφορά ασυνόδευτων ανηλίκων από την Ελλάδα στην Πορτογαλία. Η εν λόγω συνεργασία ήταν ιστορική, καθώς η ΜΕΤΑδραση, κάνοντας για πρώτη φορά χρήση του Άρθρου 17 του Κανονισμού Δουβλίνο III, πέτυχε τη μετακίνηση πέντε αγοριών από το Αφγανιστάν, έξω από το ευρωπαϊκό πλαίσιο μετεγκατάστασης ή οικογενειακής επανένωσης, αποδεικνύοντας ότι η αλληλεγγύη μπορεί να υπερβεί τα κατεστημένα όρια και να χαράξει νέους δρόμους. Η ολοκλήρωση αυτού του εγχειρήματος απαίτησε πολλούς μήνες προετοιμασίας και συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων

φορέων σε Ελλάδα και Πορτογαλία και κατέστη δυνατή χάρη στην εμπιστοσύνη και στήριξη της οργάνωσης No More Walking, της καμπάνιας Just Cycling και των ευρωπαίων πολιτών.

- **Ιούνιος 2017:** Η ΜΕΤΑδραση ξεκίνησε τη θερινή εκπαιδευτική δράση “Step2School”, στο πλαίσιο του προγράμματος “Ανοιχτά Σχολεία” του Δήμου Αθηναίων. Η εξειδικευμένη εκπαιδευτική ομάδα της δράσης προετοιμάζει ανήλικους πρόσφυγες και μετανάστες, ηλικίας 6-17 ετών, για το επόμενο σχολικό έτος, ενώ η δράση απευθύνεται σε παιδιά που διαμένουν σε κέντρα φιλοξενίας προσφύγων, σε δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, σε διαμερίσματα ή ακόμα και σε άλλες επισφαλείς συνθήκες (καταλήψεις κτηρίων, αστεγία, κ.α.).
- **Αύγουστος 2017:** Ο εγκλωβισμός χιλιάδων ανθρώπων στα νησιά του βορειοανατολικού Αιγαίου, σε συνδυασμό με τις αντίξοες συνθήκες διαβίωσης των κέντρων φιλοξενίας προσφύγων, κατέστησε εξαιρετικά σημαντική την ανάγκη εξέτασης και πιστοποίησης θυμάτων βασανιστηρίων σε τοπικό επίπεδο. Για τον λόγο αυτό, τον ίδιο μήνα και με την υποστήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, η ΜΕΤΑδραση ξεκίνησε την αποστολή εξειδικευμένων εμπειρογνομητών στα εν λόγω νησιά.
- **Νοέμβριος 2017:** Η ΜΕΤΑδραση τιμήθηκε με το βραβείο «Νησίδες Ποιότητας 2017» από την «Κίνηση Πολιτών για μια Ανοιχτή Κοινωνία» σε αναγνώριση του έργου και της κοινωνικής προσφοράς μας. Το βραβείο απονεμήθηκε από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, Προκόπη Παυλόπουλο. Επιπλέον, τον ίδιο μήνα η ΜΕΤΑδραση ξεκίνησε συζητήσεις με το Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων σχετικά με την παροχή υπηρεσιών διερμηνείας σε σχολεία στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, με στόχο την κάλυψη των σημαντικών κενών στην υποστήριξη των παιδιών προσφύγων που είχαν ενταχθεί στο εκπαιδευτικό σύστημα. Για τον ίδιο λόγο, η ΜΕΤΑδραση σε συνεργασία με την UNICEF δημιούργησε ένα ενημερωτικό φυλλάδιο που εξηγεί το σκοπό και το λειτουργικό πλαίσιο των υπηρεσιών διερμηνείας, το οποίο μοιράστηκε από το Υπουργείο στους διευθυντές των σχολείων. Επιπλέον, η ΜΕΤΑδραση παρέιχε επιμόρφωση σχετικά με τη χρήση υπηρεσιών διερμηνείας σε Συντονιστές Εκπαίδευσης Προσφύγων. Μέχρι το τέλος του 2017, οριστικοποιήθηκαν οι άδειες εισόδου των διερμηνέων στα σχολεία και οι ανάγκες διερμηνείας ανά γλώσσα για κάθε σχολείο. Η παροχή υπηρεσιών διερμηνείας στα σχολεία, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης των εγγραφών, ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2018.
 - **Δεκέμβριος 2017:** Δεδομένης της άμεσης ανάγκης για εύρεση λύσεων αναφορικά με τα προβλήματα της στέγασης και ενσωμάτωσης των εφήβων προσφύγων στην Ελλάδα, η ΜΕΤΑδραση συνεργάστηκε με θεσμικούς παράγοντες και οργανώσεις άλλων χωρών, αξιολόγησε διαφορετικές πρακτικές και μεθόδους και εφάρμοσε πρώτη στη χώρα μια ρηξικέλευθη δράση με την ονομασία “Ημιαυτόνομη Υποστηριζόμενη Διαβίωση” (Supported Independent Living – SIL). Η δράση SIL είναι μια ασφαλής εναλλακτική πρωτοβουλία για την παροχή φροντίδας και την ενσωμάτωση ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων ή αιτούντων άσυλο, ηλικίας 16-18 ετών ανεξαρτήτως εθνικότητας, οι οποίοι τοποθετούνται σε υποστηριζόμενα διαμερίσματα.

Το 2017, η ΜΕΤΑδραση ενίσχυσε τους διοικητικούς και λειτουργικούς μηχανισμούς της, διατηρώντας την ευέλικτη δομή της οργάνωσης με έμφαση στις ομάδες έργου και στην άμεση παρουσία στο πεδίο.

Η συμβολή εθελοντών στις δράσεις μας αυξήθηκε σημαντικά. Το 2017 συνεργαστήκαμε με 282 εθελοντές, εκ των οποίων 71 παρείχαν εθελοντικό έργο στην Υπηρεσία Ασύλου σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, 30 στο κέντρο φιλοξενίας προσφύγων του Ελαιώνα, 30 σε έκτακτες ανθρωπιστικές δράσεις (διανομή ανθρωπιστικής βοήθειας), 22 στη δράση Step2School, 20 ως δάσκαλοι ελληνικής γλώσσας, 39 στις δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, 20 στο Δίκτυο Επιτροπείας, 30 στην υποστήριξη των γραφείων της οργάνωσης, και 30 εθελοντές από το εξωτερικό.

Η συμβολή των εθελοντών υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική στις δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Χίο και Σάμο. Εκεί οι εθελοντές της ΜΕΤΑδρασης υποστήριξαν με επιτυχία εκπαιδευτικές και δημιουργικές δραστηριότητες, όπως μαθήματα ελληνικών και ξένων γλωσσών, σεμινάρια μαγειρικής και μουσικής, καθώς και αθλητικές δραστηριότητες. Επιπλέον, οι εθελοντές της οργάνωσης συνέβαλαν σημαντικά στη διανομή τροφίμων και άλλων ειδών ανθρωπιστικής βοήθειας στα κέντρα φιλοξενίας προσφύγων, καθώς και στη διδασκαλία ξένων γλωσσών και ελληνικών.

Αναλυτική παρουσίαση των Δράσεων της ΜΕΤΑδρασης

Από το 2010, η ΜΕΤΑδραση εφαρμόζει ανελλιπώς πρωτοπόρες λύσεις σε σημαντικά και διαχρονικά προβλήματα. Η ενότητα αυτή παρουσιάζει λεπτομερώς τις δράσεις της οργάνωσης με βάση τους τέσσερις βασικούς τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται η ΜΕΤΑδραση.

Παροχή Υπηρεσιών Διερμηνείας

Η παροχή υπηρεσιών διερμηνείας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την παροχή ανθρωπιστικής προστασίας και βοήθειας. Η ΜΕΤΑδραση έχει χτίσει μια γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων που αναζητούν βοήθεια και αυτών που μπορούν να τους την προσφέρουν. Το ολοκληρωμένο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών διερμηνείας της οργάνωσης, το οποίο συστάθηκε το 2010, συνδυάζει μια σειρά από ιδιαίτερα στοιχεία που το καθιστούν ιδιαίτερα αποτελεσματικό και ευέλικτο. Τα εν λόγω στοιχεία είναι η εντατική εκπαίδευση, ο συνεχής έλεγχος και η αξιολόγηση των διερμηνέων, ο επιτόπιος και απομακρυσμένος συντονισμός, καθώς και η κάλυψη των αιτημάτων για διερμηνεία είτε με φυσική παρουσία στο πεδίο είτε μέσω τηλεδιάσκεψης.

Το 2017 η ΜΕΤΑδραση είχε 325 ενεργούς διερμηνείς με δυνατότητα κάλυψης 42 γλωσσών και διαλέκτων. Συνολικά η οργάνωση παρείχε 389.000 ενέργειες διερμηνείας, από τις οποίες το 32,5% διενεργήθηκε μέσω τηλεδιάσκεψης. Η ΜΕΤΑδραση συνέχισε να παρέχει διερμηνεία στις Αρχές (Υπηρεσία Ασύλου, Ελληνική Αστυνομία, 6 Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης και 22 Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου) και στην Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες. Οι διερμηνείς της ΜΕΤΑδρασης ήταν παρόντες σε 25 κέντρα φιλοξενίας προσφύγων, κέντρα κράτησης και δομές φιλοξενίας, καθώς και σε 55 νοσοκομεία και σχολεία, σε περισσότερα από 30 σημεία στα νησιά και την ενδοχώρα. Επιπλέον, οι διερμηνείς της οργάνωσης διευκόλυναν την επικοινωνία των προσφύγων που είχαν ανάγκη με διάφορες δημόσιες υπηρεσίες, όπως την Ελληνική Αστυνομία, το Λιμενικό, καθώς και τις δημοτικές και περιφερειακές αρχές.

Η ΜΕΤΑδραση κάλυψε ανάγκες διερμηνείας με φυσική παρουσία στα κύρια σημεία εισόδου και εξόδου, συμπεριλαμβανομένων των νησιών Λέσβος, Χίος, Σάμος, Λέρος, Κως, Κρήτη, Ρόδος, τα βόρεια σύνορα, καθώς και

όλα τα σημαντικά σημεία στην Αττική, τη Βόρεια Ελλάδα (Θεσσαλονίκη, Ορεσιάδα, Κιλκίς, Αλεξανδρούπολη, Ξάνθη, Βέροια, Σέρρες, Γιάννενα, Καβάλα, Ωραιόκαστρο και Δράμα) και την Κεντρική Ελλάδα (Λάρισα και Βόλος).

Κατά την περίοδο 2015-2017, συνολικά (μόνο) 50 διερμηνείς της ΜΕΤΑδρασης επέλεξαν να αποχωρήσουν με στόχο να εργαστούν σε διεθνείς ΜΚΟ λόγω των υψηλότερων αμοιβών. Για τη ΜΕΤΑδραση η κύρια πρόκληση ήταν ο συνεχής εντοπισμός, εκπαίδευση και πιστοποίηση επαρκούς αριθμού διερμηνέων προκειμένου να καλύπτει τις αυξημένες ανάγκες διερμηνείας σε όλες τις γλώσσες, διατηρώντας το δεδομένα υψηλό επίπεδο υπηρεσιών και επαγγελματισμού. Εντούτοις το 2017, λόγω της ξαφνικής αποχώρησης των διεθνών ΜΚΟ από την Ελλάδα, η ΜΕΤΑδραση κατάφερε να διατηρήσει τους διερμηνείς της και για το λόγο αυτό χρειάστηκε να διοργανωθούν μόνο τέσσερα σεμινάρια κατάρτισης διερμηνέων κατά τη διάρκεια της χρονιάς. Κάθε σεμινάριο διαρκεί δέκα ημέρες και ολοκληρώνεται με τη διαδικασία αξιολόγησης των συμμετεχόντων. Από τα τέσσερα σεμινάρια του 2017, τα οποία παρακολούθησαν 168 άτομα, πιστοποιήθηκαν 90 διερμηνείς σε 21 διαφορετικές γλώσσες, προσθέτοντας επίσης 2 καινούργιες γλώσσες (Ιμπο και Μπαμπαρά) στο γλωσσικό μητρώο της ΜΕΤΑδρασης.

Μέσα στο 2017 διενεργήθηκαν πέντε αξιολογήσεις σε διαφορετικά σημεία στην Ελλάδα όπου δραστηριοποιείται η ΜΕΤΑδραση. Πιο συγκεκριμένα, έμπειροι και ανεξάρτητοι αξιολογητές ταξίδεψαν στη Λέσβο, τη Σάμο (δύο φορές), τη Βόρεια Ελλάδα (Θεσσαλονίκη, Κιλκίς και Βέροια) και Ορεσιάδα για να αξιολογήσουν τους κατά τόπους διερμηνείς και τοπικούς συντονιστές της οργάνωσης. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων μεταφέρθηκαν στον Υπεύθυνο Προγράμματος και τη διαχειριστική ομάδα της δράσης και με βάση αυτά έγιναν οι απαραίτητες αλλαγές στη σύνθεση των εγκατεστημένων στο πεδίο ομάδων. Οι αξιολογήσεις αποτέλεσαν για ακόμα μια φορά ένα χρήσιμο εργαλείο για να εκφράσει το προσωπικό του πεδίου τις απόψεις τους για την εφαρμογή των δράσεων, αλλά και για τον Υπεύθυνο του Προγράμματος προκειμένου να εξάγει πολύτιμα συμπεράσματα για την αποτελεσματικότητα της δράσης στο πεδίο.

Το 2017 η παροχή διερμηνείας στηρίχθηκε από την Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ), την Υπηρεσία Ασύλου, την Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, την UNICEF, το Ελβετικό Υπουργείο Μετανάστευσης (SEM), καθώς και τις οργανώσεις International Rescue Committee (IRC) και Danish Refugee Council (DRC).

Διερμηνεία στις διαδικασίες ασύλου

Οι διερμηνείς της ΜΕΤΑδρασης διευκόλυναν την αποτελεσματική επικοινωνία σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ασύλου. Το 2017 ολοκληρώθηκαν πάνω από 132.000 ενέργειες διερμηνείας στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης ασύλου στην Ελλάδα. Εκατοντάδες διερμηνέων παρείχαν τις υπηρεσίες τους, είτε με φυσική παρουσία είτε μέσω τηλεδιάσκεψης, σε 22 διαφορετικά Γραφεία ή Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου στην Ελλάδα. Επιπλέον η ΜΕΤΑδραση μετέφρασε επίσημα έγγραφα και ανακοινώσεις της Υπηρεσίας Ασύλου σε 25 γλώσσες και διαλέκτους.

Διερμηνεία μέσω τηλεδιάσκεψης

Η ΜΕΤΑδραση εισήγαγε στην Ελλάδα ένα καινοτόμο σύστημα τηλεδιάσκεψης, το οποίο εγγυάται ότι τα αιτήματα για διερμηνεία ικανοποιούνται ακόμα και στις περιπτώσεις που η ζήτηση είναι εξαιρετικά αυξημένη ή οι τοποθεσίες ιδιαίτερα απομακρυσμένες. Η οργάνωση έχει θέσει στη διάθεση της Υπηρεσίας Ασύλου 133 συσκευές τηλεδιάσκεψης σε όλη την Ελλάδα προκειμένου να είναι δυνατή η απομακρυσμένη παροχή διερμηνείας. Η

πρωτοβουλία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική όπως αποδεικνύει το γεγονός ότι το 32,5% του συνολικού αριθμού αιτημάτων για διερμηνεία από την Υπηρεσία Ασύλου καλύφθηκαν μέσω τηλεδιάσκεψης από διερμηνείς της ΜΕΤΑδρασης που βρίσκονταν στην Αθήνα (20.448 καταγραφές και 18.705 συνεντεύξεις ασύλου).

Διερμηνεία σε camps, hotspots και στα σύνορα

Η ΜΕΤΑδραση ήταν παρούσα σε 25 κέντρα φιλοξενίας προσφύγων (camps) και 6 κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης (hotspots) παρέχοντας διερμηνεία σε πρόσφυγες και μετανάστες μέσω 69 διερμηνεών. Τον Μάρτιο του 2017 η οργάνωση μείωσε την παρουσία της στα camps στην ενδοχώρα, αρκετά από τα οποία έκλεισαν μετά από το κενό που δημιούργησε η αποχώρηση διεθνών ΜΚΟ από την Ελλάδα.

Στα σύνορα (Ρόδος και Ορεσιτιάδα) και σε πολλά hotspots (Λέρος, Κως, Σάμος, Χίος και Λέσβος) οι διερμηνείς της ΜΕΤΑδρασης διευκόλυναν την επικοινωνία μεταξύ των επωφελούμενων πληθυσμιακών ομάδων και του προσωπικού της Υπηρεσίας Ασύλου, της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής και Ταυτοποίησης, του ΔΟΜ, του ΚΕΕΛΠΝΟ, της Ύπατης Αρμοστείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, καθώς και των εργαζομένων σε άλλες ΜΚΟ, σε νοσοκομεία, σε σχολεία και στις κατά τόπους Εισαγγελίες. Συνολικά διενεργήθηκαν 1.376 αποστολές στις παραπάνω τοποθεσίες σε 32 γλώσσες.

Διερμηνεία στα νοσοκομεία

Οι πρόσφυγες και οι υπήκοοι τρίτων χωρών έρχονται αντιμέτωποι με την ανεπαρκή πρόσβαση στο σύστημα υγείας. Η δυσκολία πρόσβασης στα νοσοκομεία για δευτεροβάθμια ιατρική περίθαλψη (εξειδικευμένους γιατρούς, εξετάσεις, επείγοντα περιστατικά, κ.α.) γίνεται μεγαλύτερη λόγω της αδυναμίας επικοινωνίας σε μια αμοιβαία κατανοητή γλώσσα. Η ΜΕΤΑδραση κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια να ανταποκριθεί στα σχετικά αιτήματα, βασιζόμενη κυρίως σε δικούς της πόρους. Το 2017, μέσω των διερμηνεών που ήταν εγκατεστημένοι στο πεδίο παρείχαμε δωρεάν διερμηνεία σε νοσοκομεία σε όλη τη χώρα. Οι διερμηνείς μας είχαν τακτική παρουσία στα νοσοκομεία της Λέσβου, της Σάμου και της Χίου με την υποστήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, ενώ παράλληλα καλύψαμε ad hoc αιτήματα διερμηνείας σε νοσοκομεία απομακρυσμένων περιοχών στην ενδοχώρα. Η ΜΕΤΑδραση κάλυψε εθελοντικά επείγοντα αιτήματα διερμηνείας και συνέχισε να αναζητά χρηματοδότηση προκειμένου να παρέχει σταθερή διερμηνεία στα νοσοκομεία της ενδοχώρας.

Προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων και ανηλίκων που έχουν χωριστεί από τις οικογένειές τους

Οι δύσκολες συνθήκες που δημιουργήθηκαν από το κλείσιμο των βόρειων ελληνικών συνόρων και την Κοινή Ανακοίνωση ΕΕ – Τουρκίας προκάλεσαν αυξημένο κίνδυνο για τις ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες και ιδιαίτερα για τα ασυνόδευτα ανήλικα και τις μονογονεϊκές οικογένειες. Τον Ιούλιο του 2017 ο αριθμός των ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ελλάδα ανερχόταν σε 2.350, πολλοί από τους οποίους ζούσαν ακόμα εκτός κατάλληλων δομών φιλοξενίας.

Συνοδείες Ασυνόδευτων Ανηλίκων

Στοχεύοντας στην επίλυση του προβλήματος της μακροχρόνιας παραμονής ασυνόδευτων παιδιών σε κέντρα κράτησης, καθώς καμία οργάνωση δεν αναλάμβανε να τα συνοδέψει κατά τη μεταφορά τους, η ΜΕΤΑδραση δημιούργησε, το 2011, ένα δίκτυο εκπαιδευμένων συνοδών σε όλη την Ελλάδα. Το δίκτυο ενεργοποιείται άμεσα ανάλογα με τις δεδομένες ανάγκες για συνοδείες. Κάθε συνοδεία διενεργείται από μια ευέλικτη ομάδα, η οποία

αποτελείται από έναν κοινωνικό λειτουργό ή ψυχολόγο και έναν ή περισσότερους διερμηνείς ανάλογα με τις γλωσσικές ανάγκες των παιδιών που συνοδεύονται. Οι συνοδοί της ΜΕΤΑδρασης εκτός από την ασφαλή μεταφορά των παιδιών εγγυώνται και την αποτροπή κάθε επαφής των παιδιών με παράνομα δίκτυα μεταφοράς και εμπορίας ανθρώπων, ενώ παράλληλα τα παιδιά ενημερώνονται λεπτομερώς σχετικά με τα δικαιώματά τους, πιθανούς κινδύνους που θα αντιμετωπίσουν αν φύγουν από τα κέντρα υποδοχής (σωματική βία, βιασμός, εμπόριο οργάνων, κ.α.) και πού μπορούν να αναζητήσουν βοήθεια σε περίπτωση ανάγκης.

Το 2017 η ΜΕΤΑδραση αξιοποίησε 18 εκπαιδευμένους συνοδούς σε 1.062 συνοδείες, για τη μεταφορά 1.790 παιδιών, από τα οποία 168 ήταν κορίτσια. Η εν λόγω δράση στηρίχθηκε το 2017 από την Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, με την ευγενική χορηγία εισιτηρίων από την Aegean Airlines, τη Blue Star Ferries and τη Hellenic Seaways.

Δίκτυο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων

Το 2014 η ΜΕΤΑδραση ανέπτυξε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το πρωτοπόρο Δίκτυο Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, που έχει ως στόχο την υλοποίηση του ρόλου του επιτρόπου που είναι υπεύθυνος για την προστασία, την ικανοποίηση των βασικών αναγκών και την προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών. Τα μέλη του Δικτύου, κατόπιν γραπτής εξουσιοδότησης από την κατά τόπους Εισαγγελία Ανηλίκων ή την Εισαγγελία Πρωτοδικών, ενεργούν εκ μέρους των παιδιών για θέματα που σχετίζονται με τις διαδικασίες ασύλου, τη διαδικασία οικογενειακής επανένωσης, την επικοινωνία με μέλη της οικογένειας των παιδιών για τον καθορισμό του βέλτιστου συμφέροντος, ιατρικά και εκπαιδευτικά θέματα, καθώς και την παροχή ψυχοκοινωνικής στήριξης. Ουσιαστικά, τα μέλη του Δικτύου Επιτροπείας της ΜΕΤΑδρασης συνεργάζονται στενά με τους Εισαγγελείς που είναι μεν επίσημα υπεύθυνοι για την επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων αλλά δεν είναι πρακτικά σε θέση να παρέχουν ουσιαστική επιτροπεία λόγω του τεράστιου αριθμού ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ελλάδα.

Το 2017 το Δίκτυο Επιτροπείας της ΜΕΤΑδρασης υποστήριξε 1.607 ασυνόδευτα παιδιά. Επιπλέον, τα μέλη του Δικτύου Επιτροπείας της οργάνωσης συνέβαλε τα μέγιστα στην ολοκλήρωση 404 οικογενειακών επανενώσεων στην Ευρώπη και 100 οικογενειακών επανενώσεων στην Ελλάδα, στη χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα και στην έκδοση ταξιδιωτικών εγγράφων για πάνω από 40 ασυνόδευτους ανηλίκους, καθώς και στην ένταξη 520 παιδιών στο εκπαιδευτικό σύστημα. Το 2017, το Δίκτυο Επιτροπείας της ΜΕΤΑδρασης είχε 69 ενεργά μέλη και διεξήγαγε με επιτυχία 2 επιμορφωτικά σεμινάρια. Το Δύκ Δίκτυο τιο ήταν ενεργό σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, καθώς και σε Λέσβο, Σάμο, Χίο, Κω, Λέρο, Ιωάννινα, Ορεσιτιάδα, Αλεξανδρούπολη και Καβάλα, ενώ η στήριξη του προέρχονταν από την Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, την Ελβετική Πρεσβεία, το EPIM Foundation και τη διεθνή οργάνωση IRC.

Μεταβατικές Δομές Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων

Στο πλαίσιο του δικτύου προστασίας των ασυνόδευτων ανηλίκων, η ΜΕΤΑδραση δημιούργησε Μεταβατικές Δομές Φιλοξενίας στη Λέσβο, το 2015, και στη Σάμο, τη Χίο, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, το 2016. Στη Σάμο και τη Χίο οι δομές της ΜΕΤΑδρασης είναι οι μοναδικές στο είδος τους. Η εν λόγω δράση στοχεύει: α. Να μειώσει και ιδεατά να εξαλείψει τον χρόνο παραμονής των παιδιών στα κέντρα κράτησης, για όσο διάστημα εκκρεμεί η ολοκλήρωση των νομικών υποθέσεών τους, β. Να εξασφαλίσει τη μεταφορά τους, μέσω του Δικτύου συνοδειών της οργάνωσης σε μόνιμες δομές φιλοξενίας στην ενδοχώρα και, γ. Να προετοιμάσει τα παιδιά για την τοποθέτησή τους σε ανάδοχες οικογένειες στην Αθήνα. Επιπλέον συμβάλει στην προστασία των παιδιών από

παράνομα κυκλώματα διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων. Οι Μεταβατικές Δομές Φιλοξενίας της ΜΕΤΑδρασης παρέχουν στα παιδιά ένα ασφαλές και κατάλληλα εξοπλισμένο περιβάλλον που ταιριάζει στις ανάγκες της ηλικίας τους. Το εξειδικευμένο και διεπιστημονικό προσωπικό των Δομών (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, εκπαιδευτικοί προσχολικής ηλικίας και νοσηλεύτές) μαζί με το βοηθητικό προσωπικό και σε συνεργασία με τους διερμηνείς της οργάνωσης καλύπτουν τις καθημερινές ανάγκες των παιδιών, παρέχοντας φροντίδα, ψυχοκοινωνική και νομική στήριξη, καθώς και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Το καθημερινό πρόγραμμα των φιλοξενούμενων παιδιών είναι εμπλουτισμένο με πληθώρα δραστηριοτήτων για την ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη και την ανάδειξη των δεξιοτήτων τους. Επιπρόσθετα, το προσωπικό των Δομών οργανώνει συχνά κοινωνικές, πολιτισμικές, εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις για όλα τα παιδιά.

Τον Αύγουστο του 2017, η ΜΕΤΑδραση έθεσε ως προτεραιότητα να διατηρήσει σε λειτουργία τις Δομές σε Σάμο και Χίο. Εντούτοις η έλλειψη χρηματοδότησης (η οποία θεωρητικά θα ερχόταν από το ελληνικό δημόσιο) σε συνδυασμό με το ανυπέβλητο κόστος λειτουργίας των Δομών ανάγκασε την οργάνωση να κλείσει τη Δομή της Θεσσαλονίκης τον Σεπτέμβριο και τη Δομή της Λέσβου τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Συνολικά, το 2017, οι πέντε Δομές της ΜΕΤΑδρασης φιλοξένησαν συνολικά 159 ασυνόδευτα παιδιά. Επιπλέον, παρά την αρχική τους δημιουργία ως μεταβατικές δομές, οι Δομές των νησιών μετατράπηκαν σε δομές μεσοπρόθεσμης φιλοξενίας, δεδομένης της έλλειψης κατάλληλων δομών για ανηλικούς στην ενδοχώρα, σε συνδυασμό με τον αργό ρυθμό μεταφοράς των παιδιών από τα νησιά προς την ενδοχώρα.

Για τον λόγο αυτό, η ΜΕΤΑδραση έδωσε έμφαση στην ενίσχυση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, με τη βοήθεια εθελοντών και μέσω συνεργασιών, καθώς και στην παροχή πλήρους νομικής στήριξης μέσω του Δικτύου Επιτροπείας. Το 2017, οι Δομές της οργάνωσης στηρίχθηκαν από τη Γαλλική Πρεσβεία, τα Ιδρύματα Σταύρος Νιάρχος, Μποδοσάκη, Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου και Roy and Patricia Disney Family, τις οργανώσεις LDS Charities, Just Cycling και Terres des Hommes, καθώς και από δωρεές ιδιωτών.

Διαμερίσματα Υποστηριζόμενης Ημιαυτόνομης Διαβίωσης

Στα τέλη του 2017 η ΜΕΤΑδραση ξεκίνησε μια πρωτότυπη δράση με την ονομασία “Υποστηριζόμενη Ημιαυτόνομη Διαβίωση” για ασυνόδευτα παιδιά ηλικίας 16-18 ετών. Επιπλέον της προσφοράς στέγης, η εν λόγω δράση δίνει έμφαση στην χειραφέτηση και στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των παιδιών, στοχεύοντας να διευκολύνει την ενηλικίωση και την ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία. Το πρώτο διαμέρισμα Υποστηριζόμενης Ημιαυτόνομης Διαβίωσης ενοικιάστηκε τον Δεκέμβριο του 2017 και στηρίχθηκε από την UNICEF.

Τοποθέτηση σε Ανάδοχες Οικογένειες

Το 2016 η ΜΕΤΑδραση υλοποίησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα ένα πρόγραμμα αναδοχής, με στόχο να παρέχει στα πιο ευάλωτα ασυνόδευτα παιδιά τη ζεστασιά του οικογενειακού περιβάλλοντος. Αυτή η πρακτική που εφαρμόζεται εδώ και δεκαετίες σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη έχει αποδειχτεί ως η καλύτερη πρακτική για την προάσπιση του βέλτιστου συμφέροντος των παιδιών. Το πρόγραμμα βραχυχρόνιας αναδοχής της ΜΕΤΑδρασης τοποθετεί ασυνόδευτα παιδιά σε οικογένειες, παρέχοντας ασφάλεια και την ολοκληρωμένη φροντίδα που χρειάζονται μέχρι να ολοκληρωθεί η οικογενειακή επανένωσή τους στην Ευρώπη. Η εν λόγω δράση υλοποιείται από τη ΜΕΤΑδραση σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, σε συνεργασία με τις κατά τόπους Εισαγγελίες Ανηλίκων. Το 2017 η ΜΕΤΑδραση τοποθέτησε 36 ασυνόδευτα παιδιά σε 24 ανάδοχες οικογένειες (26 αγόρια και 10 κορίτσια, ηλικίας 0-18 ετών) σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Η

ανταπόκριση των ελληνικών οικογενειών υπήρξε άκρως ενθαρρυντική και ήδη 300 οικογένειες έχουν εκφράσει το ενδιαφέρον τους για το πρόγραμμα, από τις οποίες 42 έχουν ενταχτεί στο Μητρώο Ανάδοχων Οικογενειών της ΜΕΤΑδρασης. Το 2017 η εν λόγω δράση στηρίχθηκε από την Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, το Αγγλικό Υπουργείο Διεθνούς Ανάπτυξης (DIFD) και η διεθνής οργάνωση IRC.

Χώρος Μητέρας-Παιδιού στην Υπηρεσία Ασύλου

Το 2017 η ΜΕΤΑδραση συνέχισε να λειτουργεί τον ειδικά διαμορφωμένο χώρο για μητέρες και παιδιά στο προαύλιο της Υπηρεσίας Ασύλου στην Αθήνα, ενώ αργότερα άνοιξε ο αντίστοιχος χώρος στη Θεσσαλονίκη. Στους χώρους αυτούς οι μητέρες και τα παιδιά τους είναι απασχολημένες και ασφαλείς κατά τη διάρκεια της μακράς αναμονής τους στην Υπηρεσία Ασύλου. Το 2017, η ΜΕΤΑδραση έλαβε ως δωρεά ένα κοντέινερ το οποίο τοποθετήθηκε στη Θεσσαλονίκη προκειμένου να διαμορφωθεί κατάλληλα για τις ανάγκες της εν λόγω δράσης αλλά και ως χώρος για τους εθελοντές της οργάνωσης. Το 2017, ο χώρος της Αθήνας φιλοξένησε 1.500 μητέρες και 6.000 παιδιά, ενώ ο αντίστοιχος της Θεσσαλονίκης 700 μητέρες και πάνω από 2.800 παιδιά. Παρά τον σχετικό μικρό προϋπολογισμό του, αυτό το πρόγραμμα αποτελεί ένα καλό παράδειγμα πώς στοχευμένες παρεμβάσεις μπορούν να κάνουν μεγάλη διαφορά στην προστασία και ευημερία των ευάλωτων ομάδων.

Εκπαίδευση και Ένταξη

Εκπαίδευση και Ένταξη για Ενήλικες

Το πρώτο και αρκετά σημαντικό βήμα προς την ένταξη των προσφύγων και μεταναστών, είναι η εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας, σε γραπτό και προφορικό επίπεδο. Η ΜΕΤΑδραση δραστηριοποιείται στο συγκεκριμένο τομέα, από την ίδρυση της το 2010. Δεδομένου ότι δεν παρέχονται ούτε επιδοτούνται μαθήματα Ελληνικών από το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας, η βασική αυτή δραστηριότητα στοχεύει στην κάλυψη του κρίσιμου αυτού κενού υποδοχής και ένταξης προσφύγων και μεταναστών στη χώρα. Δεκάδες χιλιάδες αιτούντες άσυλο που διαμένουν στην Ελλάδα, επωφελούνται μαθαίνοντας τη γλώσσα της χώρας υποδοχής, το οποίο υποβοηθά τα μέγιστα στην καθημερινή τους επικοινωνία, καθώς και στο να χτίσουν ξανά τη ζωή τους με αυτονομία. Η ΜΕΤΑδραση οργάνωσε 36 τμήματα Ελληνικών το 2017, τα οποία παρέχονταν δωρεάν και ήταν ανοιχτά προς όλους. Λάβαμε ένα τεράστιο αριθμό αιτημάτων εγγραφής στα μαθήματα ελληνικών από την προσφυγική και μεταναστευτική κοινότητα. Ως απάντηση στην υψηλή ζήτηση, οργανώθηκε δεύτερος κύκλος μαθημάτων με έναρξη το Φεβρουάριο της ίδιας χρονιάς, τρέχοντας παράλληλα με τα τμήματα που ξεκίνησαν τον Οκτώβριο του 2016, ενώ ο αριθμός των εντατικών καλοκαιρινών τμημάτων, ξεπέρασε κατά πολύ τα προηγούμενα έτη. Δημιουργήθηκε επίσης ένας ειδικά διαμορφωμένος χώρος μαθημάτων εντός των γραφείων μας στην Αθήνα, ενώ η συνεργασία μας με την ΜΚΟ HIGGS, μας εξασφάλισε δύο επιπλέον χώρους σεμιναρίων, σε διαφορετικά κεντρικά σημεία της πόλης, παραχωρημένα για όλη την ακαδημαϊκή χρονιά. Ως αποτέλεσμα, επεκτείναμε το πρόγραμμα, με πολλαπλές τάξεις από Δευτέρα ως Παρασκευή, σε πρωινά και απογευματινά τμήματα.

Τα τμήματα Ελληνικής Γλώσσας το έτος 2017 υποστήριξαν 25 αφοσιωμένοι εκπαιδευτικοί εθελοντές. Το Μάιο του ίδιου έτους, καταφέραμε να εξασφαλίσουμε στήριξη, για την πρόσληψη τεσσάρων καθηγητών με ημιαπασχόληση. Όλοι οι εκπαιδευτές είναι έμπειροι παιδαγωγοί, με αρκετούς να ειδικεύονται στην διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας.

Με βάση το επίπεδο γλωσσομάθειας των συμμετεχόντων, οι μαθητές τοποθετούνταν στα αντίστοιχα προαναφερθέντα τμήματα. Τα τμήματα ήταν χωρισμένα σε διαφορετικά επίπεδα, Α1,Α2 για αρχάριους, Β1, Β2 επίπεδο μέσων, και Γ1 για προχωρημένους. Οι συμμετέχοντες έλαβαν μέρος στις εξετάσεις πιστοποίησης Ελληνομάθειας, όπου η ΜΕΤΑδραση κάλυψε το κόστος συμμετοχής, και σημείωσαν ιδιαίτερα ποσοστά υψηλής επιτυχίας 68.7%. Η συμμετοχή στις εξετάσεις πιστοποίησης, προσέφερε πρακτική υποστήριξη και πρόσθετο κίνητρο σε πολλούς μαθητές. Το πιστοποιητικό ελληνομάθειας ενισχύει σημαντικά τα τυπικά προσόντα του συμμετέχοντα, και του προσφέρει ένα πλεονέκτημα στην αναζήτηση εργασίας. Ο Σουηδικός οργανισμός VIGÖrVadVÍKan και το Ίδρυμα Καπετάν- Βασίλη και Κάρμεν Κωνσταντοπούλου υποστήριξαν το πρόγραμμα το 2017.

Μικρό Λεξικό Βασικής Επικοινωνίας σε 6 γλώσσες

Το μικρό λεξικό βασικής επικοινωνίας είναι ένα εργαλείο για τη διευκόλυνση της καθημερινής επικοινωνίας μεταξύ των προσφύγων και των μεταναστών με άτομα που μιλούν Ελληνικά ή Αγγλικά. Προορίζεται για την ανταλλαγή γενικών πληροφοριών, καθώς και πληροφορίες για θέματα που αφορούν τις συνθήκες διαβίωσης, τα τρόφιμα, την υγεία και την προστασία. Περιλαμβάνονται ειδικά κεφάλαια για τις γυναίκες και τα ασυνόδευτα παιδιά. Για να καθίσταται ικανή η αμφίδρομη αλληλεπίδραση, όλα τα λήμματα έχουν αποδοθεί φωνητικά στα Αραβικά, Φαράσι, Σορανί, Κιρμαντζί, Ουρντού, Γαλλικά και Ελληνικά και είναι διαθέσιμα και στα Αγγλικά.

Τα έξι μικρά λεξικά είναι τυπωμένα σε 15.000 αντίτυπα τσέπης, που διανεμήθηκαν δωρεάν στους επωφελούμενους σε όλη την Ελλάδα. Φάκελοι με τα ίδια κεφάλαια, με αντίστοιχο περιεχόμενο και αντίστροφη φωνητική απόδοση διατέθηκαν προς τους Υπεύθυνους Διοίκησης σε Κέντρα Φιλοξενίας για πρόσφυγες, τους παρόχους υπηρεσιών και σε άλλους φορείς σε ανοιχτούς χώρους διαμονής σε όλη τη χώρα.

Το μικρό λεξικό, μία ιδέα της Ελβετικής Πρεσβείας, υλοποιήθηκε με τη συμμετοχή της ΜΕΤΑδρασης σε όλα τα στάδια της παραγωγής (ιδέα, ανάπτυξη περιεχομένου, μετάφραση, έκδοση), σε συνεργασία με την ΕΑΔΑΠ, την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ και την Πρεσβεία της Ελβετίας στην Ελλάδα, η οποία ανέλαβε την παραγωγή και στήριξη.

«Stepping Stone» Πρόγραμμα Ένταξης Ενηλίκων

Δύο χρόνια μετά τις αυξανόμενες προσφυγικές ροές στην Ελλάδα το 2015, η ένταξη των προσφύγων αποτελεί ένα κρίσιμο ζήτημα. Στηρίζοντας την ένταξη, η ΜΕΤΑδραση ξεκίνησε το «SteppingStone», ένα νέο πρόγραμμα όπου συνδυάζει εκπαίδευση και έμμισθη μαθητεία. Στόχος του προγράμματος είναι να διευκολύνει την ένταξη των προσφύγων και μεταναστών στην Ελληνική κοινωνία, ενδυναμώνοντας τα προσόντα τους και προετοιμάζοντας την είσοδο τους στην αγορά εργασίας, αποκτώντας επαγγελματική εμπειρία μέσω της αμειβόμενης μαθητείας.

Το «SteppingStone» υλοποιήθηκε με την οικονομική ενίσχυση του Ιδρύματος Καπετάν- Βασίλη και Κάρμεν Κωνσταντοπούλου. Ξεκίνησε στην Αθήνα και με μικρά βήματα, συνέδεσε με επιτυχία την κοινωνία των πολιτών με τον εταιρικό παράγοντα. Παρά το αρχικό στάδιο του προγράμματος, προσέλκυσε διάφορες εταιρείες, από οικογενειακές επιχειρήσεις ως κορυφαίους κατασκευαστές και Πολυεθνικούς Ομίλους που εδρεύουν στον Ελλαδικό χώρο, προσφέροντας ευκαιρίες αμειβόμενης μαθητείας.

Η ΜΕΤΑδραση είναι μέλος του Κέντρου Συντονισμού για θέματα Μεταναστών και Προσφύγων του Δήμου Αθηναίων (ACCMR), όπου σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές και Μη Κερδοσκοπικούς Οργανισμούς, ανταποκρίνονται στην πρόκληση της μείωσης των αρνητικών προτύπων, προωθώντας την κοινωνική συνοχή και πρόσβαση στα κοινωνικά δικαιώματα και την αγορά εργασίας, έχοντας ως στόχο την ολοκληρωμένη ένταξη των προσφύγων και μεταναστευτικών κοινοτήτων. Μέσα στους πρώτους 7 μήνες λειτουργίας του «SteppingStone», συμμετείχαν 75 επωφελούμενοι, εκ των οποίων 19 ξεκίνησαν αμειβόμενη μαθητεία και χορηγήθηκαν 2 υποτροφίες για προπτυχιακές σπουδές. Τέσσερις συμμετέχοντες του προγράμματος, προσλήφθηκαν μετά το τέλος της έμμισθης μαθητείας τους.

Βήμα στο Σχολείο/Step2School» Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα

Κατά τη διάρκεια των σχολικών ετών 2015-2016 και 2016-2017, η πλειοψηφία των παιδιών των προσφύγων που ζούσαν σε στρατόπεδα και διαμερίσματα ανά την Ελλάδα, είχαν ελάχιστη ή καμία πρόσβαση στη βασική εκπαίδευση παρά τις προσπάθειες του Υπουργείου Παιδείας. Το εκπαιδευτικό κενό που προέκυψε οδήγησε στη διαμόρφωση και υλοποίηση εκπαιδευτικών καλοκαιρινών προγραμμάτων από τη ΜΕΤΑδραση (Ιούλιο – Αύγουστο) με στόχο την στήριξη παιδιών και εφήβων από 6 έως και 17 ετών. Επιπλέον η ΜΕΤΑδραση στήριξε και βοήθησε πάνω από 500 παιδιά και εφήβους, να εγγραφούν σε δημόσια σχολεία το Σεπτέμβριο του 2017, για το σχολικό έτος 2017-2018. Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε σε πέντε σχολεία, εκ των οποίων τέσσερα από αυτά παραχωρήθηκαν στη ΜΕΤΑδραση μέσω των Ανοιχτών Σχολείων του Δήμου Αθηναίων.

Παράλληλα, από τον Οκτώβριο του 2017, η ΜΕΤΑδραση προσφέρει μη τυπικής εκπαίδευσης (NFE), δίνοντας έμφαση στην εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας και ενισχυτικής διδασκαλίας σε μαθητές με προσφυγικό και μεταναστευτικό προφίλ, εγγεγραμμένους σε δημόσια σχολεία. Τα μαθήματα μη τυπικής εκπαίδευσης όπου παρέχει η ΜΕΤΑδραση, πληρούν όλες τις απαιτήσεις εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας, καθώς οι τάξεις υποδοχής είναι λιγοστές ή ανεπαρκείς.

Εκτός των τάξεων υποστηρικτικού περιεχομένου, προσφέρονται επίσης μαθήματα Ελληνικών, Αγγλικών, Γερμανικών καθώς και μαθήματα υπολογιστών σε εφήβους 16-18 ετών, μη εγγεγραμμένους σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, με στόχο την προετοιμασία και εγγραφή τους σε σχολεία. Επιπλέον, μαθήματα Φαρσί και Αραβικά ήταν διαθέσιμα για ενδιαφερόμενους ανεξαρτήτως πληθυσμιακής ομάδας και ηλικίας.

Από τον Ιούνιο ως τον Δεκέμβριο του 2017, το «Step2School» δέχτηκε συνολικά 1,128 εγγραφές παιδιών. Τα τμήματα στελεχώθηκαν με 17 καθηγητές, εκ των οποίων 15 ήταν αρχικά εθελοντές, αφού δεν υπήρχε επαρκής χρηματοδότηση μέχρι και τις 10 Ιουλίου. Έκτοτε το πρόγραμμα υποστηρίχθηκε οικονομικά από την UNICEF (UNICEF “Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για Παιδιά Προσφύγων στην Ελλάδα” 10/07/2017 - 28/02/2018).

Γλωσσικά Εργαλεία

Το «Εντάξει» είναι ένα εργαλείο πολύγλωσσης υποστήριξης για παιδιά και εφήβους που μιλούν αραβικά και φαρσί και με μικρό ή μηδενικό βαθμό εξοικείωσης με την ελληνική γλώσσα. Σκοπός του είναι να βοηθήσει στην κάλυψη των βασικών αναγκών επικοινωνίας κατά το πρώτο διάστημα παραμονής στην Ελλάδα και στα πρώτα βήματα στο ελληνικό σχολείο.

Περιλαμβάνει χρήσιμες καθημερινές εκφράσεις μεταφρασμένες σε Αραβικά και Φαρσί, εικονογραφημένο λεξιλόγιο, έναν σύντομο οδηγό γραμματικής και απλές δραστηριότητες εξάσκησης. Συνοδεύεται από ηχητικά και

οπτικοακουστικά αρχεία με επιλογή αναζήτησης από Ελληνικά σε Αραβικά και Φαρσί και αντιστρόφως. Ο σχεδιασμός του, υποστηρίζει την εκμάθηση Ελληνικών άνευ δασκάλου, και την επικοινωνία δίχως την παρέμβαση διερμηνέα.

Η ιδέα της δημιουργίας του « Εντάξει», γεννήθηκε στη Λέσβο, από τις προσπάθειες της ομάδας να διδάξει την Ελληνική γλώσσα, στα παιδιά όπου διέμεναν στη δομή της ΜΕΤΑδρασης. Το υλικό δημιουργήθηκε από τους Εκπαιδευτικούς μας συνεργάτες, μεταφρασμένο και σχεδιασμένο από τη ΜΕΤΑδραση. Το ονομάσαμε «Εντάξει», ένα λογοπαίγνιο μεταξύ των δύο εννοιών «όλα καλά» και «μέσα στην αίθουσα». Από τη στιγμή που εκδόθηκε, δεχτήκαμε πληθώρα αιτημάτων από δημόσια σχολεία, διαπολιτισμικούς εκπαιδευτικούς συντονιστές, ΜΚΟ, και παιδαγωγούς. Η έντυπη μορφή του διανεμήθηκε δωρεάν σε όλη την Ελλάδα. Το «Εντάξει» έγινε εργαλείο διδασκαλίας σε εκατοντάδες σχολικές τάξεις. Είναι επίσης διαθέσιμο προς λήψη στο διαδίκτυο. Τα έξοδα εκτύπωσης καλύφθηκαν εν μέρει από το Γερμανικό Ίδρυμα KreuzbergerKinderstiftung και τα υπόλοιπα από τη ΜΕΤΑδραση.

Προστασία ευάλωτων ομάδων

Πιστοποίηση θυμάτων Βασανιστηρίων

Τα βασανιστήρια, η απάνθρωπη μεταχείριση και οι διάφορες μορφές σκληρών και εξευτελιστικών ποινών εξακολουθούν να εφαρμόζονται σε πολλές χώρες του κόσμου, και τα θύματα βασανιστηρίων συχνά εγκαταλείπουν τις χώρες καταγωγής τους ζητώντας προστασία στην Ευρώπη. Στην Ελλάδα, πολλοί επιζώντες βασανιστηρίων αναγκάζονται να παραμένουν σε ακατάλληλά hotspots, χωρίς πρόσβαση σε υπηρεσίες αποκατάστασης. Το ρίσκο απόρριψης του αιτήματος ασύλου, παραμένει υψηλό, μαζί με την πιθανότητα επιστροφής τους στη Τουρκία.

Από το 2011, η ΜΕΤΑδραση είναι ο μοναδικός φορέας στην Ελλάδα, όπου δραστηριοποιείται στο τομέα πιστοποίησης επιζώντων βασανιστηρίων. Η ΜΕΤΑδραση έπρεπε να διακόψει προσωρινά τις πιστοποιήσεις των θυμάτων βασανιστηρίων λόγω έλλειψης χρηματοδότησης και στα τέλη του 2016, επανέφερε το ειδικό πρόγραμμα για την ταυτοποίηση και πιστοποίηση των θυμάτων βασανιστηρίων. Το πρόγραμμα λειτούργησε μέχρι τον Αύγουστο του 2017 με τους πόρους της ΜΕΤΑδρασης και την εθελοντική συνεισφορά εμπειρογνομόνων, όπου στη συνέχεια υποστηρίχθηκε από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ και το Ίδρυμα ProVictimis που εδρεύει στη Γενεύη.

Η ΜΕΤΑδραση δέχεται παραπομπές από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, την Πρώτη Υποδοχή και Υπηρεσία Ασύλου, νοσοκομεία και άλλους φορείς. Η έρευνα και τεκμηρίωση των καταγγελιών για βασανιστήρια και κακομεταχείριση ακολουθεί τα πρότυπα και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών, που καθορίζονται στο Εγχειρίδιο για την αποτελεσματική διερεύνηση και τεκμηρίωση των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, κοινώς γνωστό ως το Πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης. Η διεπιστημονική αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων βασανισμού τεκμηριώνεται σε ένα πιστοποιητικό, το οποίο είναι ζωτικής σημασίας για να εξασφαλιστεί ότι τα θύματα λαμβάνουν δίκαιη εκτίμηση της αίτησης ασύλου τους. Το πιστοποιητικό αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς την επίτευξη δικαιοσύνης σε περιπτώσεις βασανιστηρίων και διευκολύνει την πρόσβαση των θυμάτων βασανιστηρίων σε κατάλληλες υπηρεσίες και προστασία.

Η διεπιστημονική εξειδικευμένη ομάδα της ΜΕΤΑδρασης που υποστηρίζεται από τους διερμηνείς μας, εξετάζει τις περιπτώσεις σε έναν ειδικό χώρο στην Αθήνα. Το 2017 παρατηρήθηκε προοδευτική αύξηση του αριθμού των

ατόμων που ισχυρίστηκαν ότι υπέφεραν από βασανιστήρια στη χώρα καταγωγής τους ή κατά τη μετανάστευση. Επίσης, διεξήχθησαν αποστολές στα βασικά νησιά υποδοχής της Λέσβου, της Σάμου και της Χίου, προκειμένου να εξεταστούν οι περιπτώσεις που παγιδεύτηκαν στα hotspots λόγω του γεωγραφικού περιορισμού που επέβαλε η συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας.

Το 2017, η ΜΕΤΑδραση εξέτασε 232 άτομα και πιστοποίησε 114 θύματα βασανιστηρίων, ενώ 68 υποθέσεις ήταν υπό εξέταση. Από τις περιπτώσεις που εξετάστηκαν, το 8% ήταν γυναίκες και 92% άντρες, ενώ συνολικά το 37% προερχόταν από Συρία. Οχτώ θύματα βασανιστηρίων ήταν ανήλικα. Λόγω της αυξημένης ζήτησης, 51 παραπομπές εκκρεμούσαν στην Αθήνα, και 34 στα νησιά, μέχρι το τέλος του Δεκεμβρίου 2017. Εντοπίστηκαν 27 χώρες καταγωγής: Συρία, Αφγανιστάν, Ιράκ, Ιράν, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Υεμένη, Σουδάν, Σιέρα Λεόνε, Πακιστάν, Τουρκία, Μπανγκλαντές, Ουγκάντα, Γεωργία, Τόγκο, Ισημερινή Γουινέα, Παλαιστίνη, Λίβανος, Λιβερία, Μαρόκο, Νεπάλ, Καμερούν, Μπουρούντι, Σενεγάλη, Νιγηρία, Αίγυπτο και Τυνησία.

Νομική υποστήριξη στα νησιά

Η νομική συνδρομή παρέχει νομική υποστήριξη στους αιτούντες άσυλο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υποδοχής, αναγνώρισης, κράτησης και έκδοσης, στη Λέσβο, τη Σάμο, τη Χίο και τη Λέρο, με στήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ. Από το Μάρτιο 2017 έως και τον Δεκέμβριο 2017, συνολικά 1.963 άτομα υποστηρίχθηκαν από την υπηρεσία, με το 61% για δεύτερο βαθμό και 39% για αίτησης ασύλου πρώτου βαθμού.

ΜΕΤΑδραση Τμηματική Δραστηριότητα

Δημοσιότητα και Επικοινωνία

Σε όλη τη διάρκεια του 2017, το τμήμα συνέχισε να επικοινωνεί με το κοινό της ΜΕΤΑδρασης τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά σχετικά με τις εξελίξεις που σχετίζονται με τις δραστηριότητες και την επιρροή της Οργάνωσης, καθώς και με τη γενική κατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα. Αυτό επιτεύχθηκε μέσω δελτίων τύπου, ενημερωτικών δελτίων, συνεντεύξεων σε εθνικά και διεθνή μέσα ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες, blogs).

Η ΜΕΤΑδραση αξιοποίησε άριστα τις πλατφόρμες κοινωνικών μέσων, όπως το Facebook, το Twitter και το YouTube. Συγκεκριμένα, η ομάδα δημιούργησε και δημοσίευσε 10 νέα βίντεο στο YouTube, δημοσιεύσεις στο Facebook και 203 στο Twitter. Στα παραπάνω περιλαμβάνονται οι εκστρατείες, όπως το «Ένα μπουφάν για κάθε παιδί», που επικεντρώνεται στην προσέλκυση των αναγκαίων οικονομικών και σε είδος πόρων για να εξασφαλίσουν ένα μπουφάν σε κάθε ασυνόδευτο παιδί στην Ελλάδα, και η εκστρατεία για την Αναδοχή, δραστηριότητα που επικεντρώθηκε στην ενημέρωση των οικογενειών σχετικά με το πρόγραμμα και τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να γίνουν ανάδοχοι γονείς.

Η ομάδα ανέλαβε τον σχεδιασμό και παραγωγή 16 οδηγών, εκπαιδευτικών βιβλίων και διαφημιστικών εντύπων, συμπεριλαμβανομένων του πολυγλωσσικού οδηγού υποστήριξης "Εντάξει", του οδηγού διερμηνείας "Οδηγός για την Κοινωνική Διερμηνεία" και ενός φυλλαδίου τεσσάρων σελίδων που περιγράφει τις δραστηριότητες της ΜΕΤΑδρασης.

Τέλος, η ομάδα συνέβαλε στην προβολή της ΜΕΤΑδρασης συμμετέχοντας σε διάφορες εξωτερικές εκδηλώσεις. Ενδεικτικά, η ομάδα στήριξε την παρουσίαση του βιβλίου «Η Διαδρομή» στην Αθήνα και στο Λονδίνο, συμμετείχε

στον «Περίπατο κατά των διακρίσεων» που διοργανώθηκε από το Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών και διοργάνωσε την ετήσια κοινωνική συγκέντρωση της ΜΕΤΑδρασης.

Γραφεία και Υποδομή

Στις αρχές του 2017 η ΜΕΤΑδραση ολοκλήρωσε την μετεγκατάσταση στα ευρύχωρα νέα γραφεία της στον Ταύρο. Προηγούμενως, το προσωπικό της φιλοξενήθηκε σε τρεις ορόφους σε ένα πενταόροφο κτίριο στην Αθήνα. Οι αυξήσεις στον αριθμό των επωφελούμενων και των εργαζομένων οδήγησαν στην αναζήτηση ενός λειτουργικότερου χώρου εργασίας. Ο νέος χώρος εργασίας στον Ταύρο χωρίζεται δύο ορόφους. Ο πρώτος όροφος, αφιερωμένος στις δραστηριότητες εκπαίδευσης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, αποτελείται από έναν ανοιχτό χώρο, 4 αίθουσες εκπαίδευσης και διάφορα γραφεία αφιερωμένα σε δραστηριότητες. Ο δεύτερος όροφος, αφιερωμένος στη διοίκηση του οργανισμού, αποτελείται από ένα μεγάλο ανοιχτό χώρο, γραφεία και αίθουσες σχεδιασμένες για συνεδριάσεις. Η νέα ρύθμιση επέτρεψε στους εργαζόμενους να επωφεληθούν από μεγαλύτερους κοινόχρηστους χώρους, δύο κουζίνες και την ευκαιρία να σχηματίσουν ομάδες εργασίας στον ανοιχτό χώρο, ενισχύοντας έτσι τη συνεργασία τους διατηρώντας παράλληλα επαφή με όλους τους συναδέλφους τους. Ταυτόχρονα με τη μετεγκατάσταση, δημιουργήθηκαν και οργανώθηκαν λειτουργικά τμήματα όπως οι Ανθρώπινοι Πόροι, η Πληροφορική, τα Οικονομικά, το Πρόγραμμα και η Ανάπτυξη, οι Προμήθειες, το Υλικό, η Επικοινωνία και Δημοσιότητα και οι κόμβοι δραστηριοτήτων.

Πληροφορική

Το 2017 το τμήμα Πληροφορικής επικεντρώθηκε στην περαιτέρω ανάπτυξη της ψηφιακής υποδομής και την ενίσχυση της λειτουργικότητας της οργάνωσης. Αυτό έγινε μέσω της εφαρμογής τεχνολογικών παρεμβάσεων, όπως η εικονικοποίηση και τεχνικές Multiplexing που η οργάνωση δεν είχε χρησιμοποιήσει ξανά στο παρελθόν. Επιπλέον, ανέπτυξε εφαρμογές στο διαδίκτυο που ενσωμάτωσαν τις λειτουργίες διαφόρων τμημάτων αυξάνοντας την αποδοτικότητα και τη μείωση του κόστους. Αυτό, μαζί με βελτιώσεις στις εσωτερικές διαδικασίες, οδήγησε στον αποτελεσματικότερο συντονισμό των διαφόρων λειτουργιών της ΜΕΤΑδρασης, καθώς και στην έγκαιρη παροχή τεχνικής υποστήριξης στο προσωπικό της.

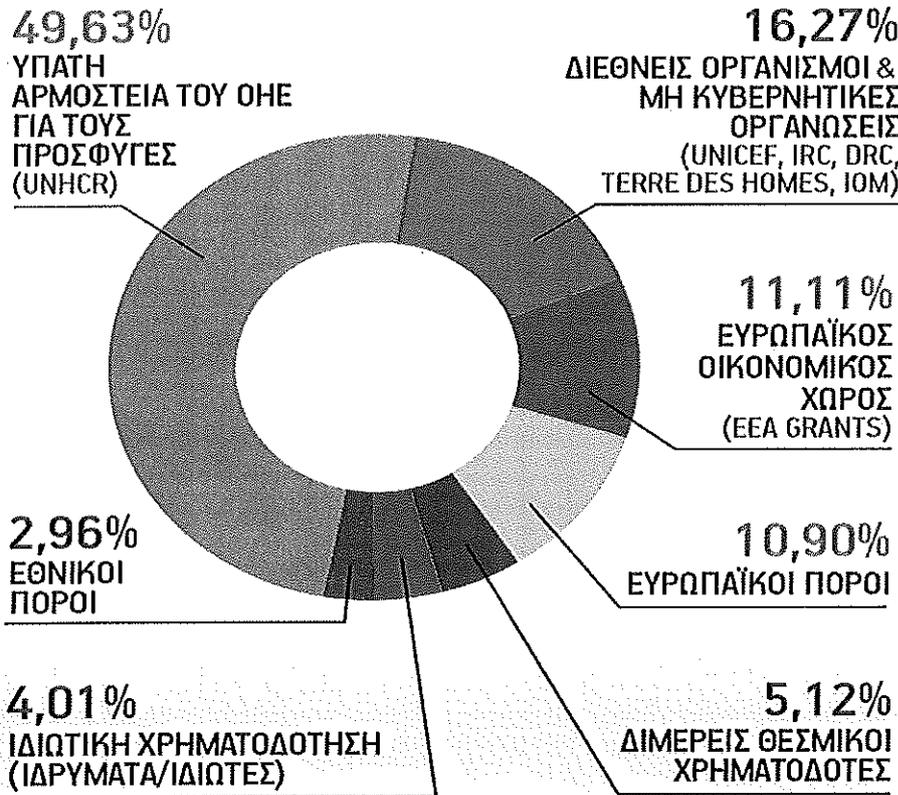
Οικονομικά

Κατά τη διάρκεια του 2017, λάβαμε νέα στήριξη από τη UNICEF και από ευρωπαϊκά και διμερή προγράμματα χωρών που χρηματοδοτούσαν βασικές δραστηριότητες. Εντούτοις, πολλές περιφερικές, αλλά παρόλα αυτά ζωτικές δραστηριότητες, όπως η πιστοποίηση θυμάτων βασανιστηρίων, η διδασκαλία μαθημάτων Ελληνικής γλώσσας και η στέγαση, παρέμειναν σε μεγάλο βαθμό μη στηριζόμενες. Για το λόγο αυτό, η ΜΕΤΑδραση προσπάθησε να διευρύνει το φάσμα των πηγών στήριξης της και κατάφερε να εξασφαλίσει πολύτιμη υποστήριξη από πολλά ιδρύματα, ιδιωτικές εταιρείες και ιδιώτες. Μερικοί υποστηρικτές μας ήταν το Roy and Patricia Disney Family Foundation, το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (το οποίο στήριξε τις εγκαταστάσεις Ασουνόδευτων Ανηλίκων της Χίου), το Ίδρυμα Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου, τα φιλανθρωπικά ιδρύματα LDS και το Ίδρυμα Μποδοσάκη (που στήριξε τις εγκαταστάσεις Ασουνόδευτων Ανηλίκων της Αθήνας), Terres Des Hommes, Avaaz, Just Cycling (των ποδηλατών που ταξίδευαν από το Άμστερνταμ στο Λονδίνο και πίσω για να συγκεντρώσουν χρήματα και την ευαισθητοποίηση για το UASC), AAR Ιαπωνία, ProVictimis, Book Aid International, VIGörVadViKan και πολλοί άλλοι, σε όλους τους οποίους είμαστε εξαιρετικά ευγνώμονες.

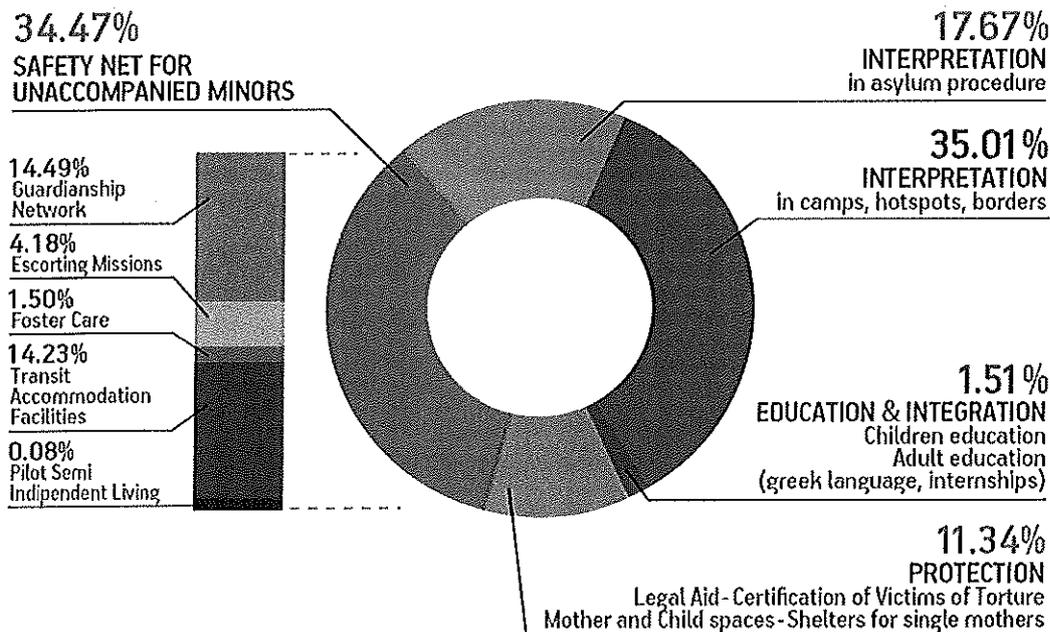

Στα διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η κατανομή των εσόδων ανά πηγή χρηματοδότησης και η κατανομή των δαπανών ανά Δράση, αντίστοιχα::

Διάγραμμα 1: Κατανομή εσόδων ανά πηγή χρηματοδότησης

Διάγραμμα 2: Κατανομή Δαπανών ανά Δράση

ΜΕΤΑδραση 2018 – 2019 Μελλοντική Κατεύθυνση και Προκλήσεις

Τρέχουσες Προτεραιότητες

1. Ένας σημαντικός τομέας στον οποίο εργαζόμαστε ήδη ενεργά, αλλά που απαιτεί περαιτέρω ενίσχυση και επέκταση είναι το πρόγραμμα μαθητείας προσφύγων «Stepping Stone». Έμφαση δίνεται στην επιπλέον στήριξη και ενίσχυση της δραστηριότητας, έτσι ώστε η ομάδα και η υποδομή που την υποστηρίζουν να επεκταθούν και το πρόγραμμα μπορεί να προσεγγίσει περισσότερες ελληνικές και πολυεθνικές επιχειρήσεις.
2. Μια μακρόχρονη πρόκληση ήταν η απουσία διερμηνείας στα νοσοκομεία. Φέτος θα επιδιώξουμε να εξασφαλίσουμε συγκεκριμένη στήριξη που θα μας επιτρέψει να εκπαιδεύσουμε και να παρέχουμε μόνιμη διερμηνεία σε ακόμα περισσότερα Ελληνικά νοσοκομεία που διαχειρίζονται θέματα υγείας προσφύγων, στην ενδοχώρα και τα νησιά.
3. Όπως προαναφέρθηκε, στα τέλη του 2016 μπορέσαμε να επαναφέρουμε τη δραστηριότητά μας για την πιστοποίηση των θυμάτων βασανιστηρίων. Προς το παρόν αυτή στηρίζεται μερικώς από το Provicthimis και την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και μια βασική προτεραιότητα για το 2018 είναι να προσδιοριστεί η πλήρης στήριξη αυτής της δραστηριότητας, ώστε να μπορέσει να συνεχιστεί μακροπρόθεσμα χωρίς διακοπή. Η πλήρης στήριξη θα επιτρέψει στη ΜΕΤΑδραση να επεκτείνει τις δραστηριότητές της στα νησιά, καθώς είναι ο μόνος οργανισμός που προσφέρει πιστοποιήσεις και η ανάγκη στα νησιά είναι τεράστια.
4. Ένας άλλος τομέας είναι η επέκταση του πιλοτικού προγράμματος μας, για την Υποστηριζόμενη Αυτόνομη Διαβίωση Ασυνόδευτων Ανηλίκων (16-18), σε μικρές ομάδες ημι-αυτόνομης εποπτευόμενης διαμονή για UASCs (SIL), διευρύνοντας τη δράση που ξεκίνησε το 2017.
5. Επιπλέον, η ΜΕΤΑδραση θα συνεχίσει να εστιάζει στην εξασφάλιση στήριξης για τις Μεταβατικές Δομές Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων στην Αθήνα, τη Σάμο και τη Χίο. Θα δοθεί επίσης έμφαση στην ενίσχυση της επιτροπείας με νομική στήριξη και την παροχή βοήθειας στο κράτος για να αναλάβει την ευθύνη να αναπτύξει και να εφαρμόσει ένα κρατικό σύστημα επιτροπείας.
6. Όσον αφορά την εκπαίδευση παιδιών προσφύγων, η ΜΕΤΑδραση θα προσπαθήσει να εγγράψει όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά σε σχολεία και τεχνικά ιδρύματα, στο πλαίσιο της διαδικασίας ένταξής τους.
7. Το 2018, η ΜΕΤΑδραση θα δραστηριοποιείται στον τομέα της διερμηνείας για εννέα συνεχή έτη. Κατά τη διάρκεια του 2017 έγιναν συζητήσεις σχετικά με τον τρόπο διαφύλαξης και προστασίας του μέλλοντος τη κοινοτικής διερμηνείας. Το 2018, η ΜΕΤΑδραση σχεδιάζει να δημιουργήσει μια κοινωνική επιχείρηση που θα ανήκει δημοκρατικά στα μέλη της και θα διαφυλάξει την τεχνογνωσία και τις αξίες της κοινοτικής διερμηνείας.

Προκλήσεις

Η κύρια πρόκληση που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει η ΜΕΤΑδραση είναι η συνεχιζόμενη αβεβαιότητα σχετικά με τη συνολική μεταναστευτική πολιτική της Ευρώπης. Είναι σαφές ότι αυτό είναι ένα σημαντικό πολιτικό ζήτημα, ένα από τα πιο κρίσιμα που αντιμετωπίζει η ΕΕ στο σύνολό της, και ακόμη και οι μικρές αλλαγές της πολιτικής έχουν δυσανάλογα μεγάλες επιπτώσεις στην Ελλάδα, ως μία από τις σημαντικότερες χώρες εισόδου

προσφυγικών ροών. Αυτή η αβεβαιότητα επηρεάζει όχι μόνο τον αριθμό των προσφύγων, αλλά και τις συνθήκες υποδοχής και φιλοξενίας τους, καθώς και τη στήριξη και τους διαθέσιμους πόρους για την υποστήριξή τους.

Από τη μία πλευρά, η μείωση του αριθμού των προσφύγων που έφτασαν στην Ελλάδα σήμανε τη σταδιακή αποχώρηση πολλών διεθνών ΜΚΟ από την Ελλάδα, αφήνοντας σημαντικά κενά, τα οποία αναγκαστικά καλύφθηκαν από ελληνικές ΜΚΟ, όπως η ΜΕΤΑδραση. Συνεπώς, υπάρχει επείγουσα ανάγκη να υποστηριχθούν οι ελληνικές ΜΚΟ όπως η ΜΕΤΑδραση για να καλύψουν τα σημερινά κενά στη διερμηνεία, την ασφαλή στέγαση, καθώς και τις αναδυόμενες ανάγκες στον τομέα της ένταξης.

Ένα από τις μεγαλύτερες προκλήσεις είναι η ένταξη. Κατ' αρχάς, οι πληθυσμοί των προσφύγων, λόγω των δυσμενών εξελίξεων που περιγράφηκαν προηγουμένως, παγιδεύτηκαν στην Ελλάδα και χρειάζονται πρόσβαση στο κοινωνικό – οικονομικό σύστημα καθώς και την εκπαίδευση. Τα προγράμματα οικονομικής στήριξης και στέγασης, τα οποία επι του παρόντος προσφέρει η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, θα σταματήσουν να υπάρχουν στο εγγύς μέλλον, καθώς το κράτος αναλαμβάνει σταδιακά την ευθύνη για όλες τις πτυχές της διαχείρισης της κρίσης των προσφύγων. Μόλις σταματήσουν οι δραστηριότητες της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και αν δεν αντικατασταθούν επαρκώς από μια αποτελεσματική κρατική υποδομή, οι πρόσφυγες θα βρεθούν στην ίδια θέση όπως και το 2016.

Η στροφή προς την ένταξη σημαίνει επίσης την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων στις οποίες υπήρξε σχετικά μικρή εθνική εμπειρία ή εμπειρογνωμοσύνη. Ταυτόχρονα όμως, εκκρεμεί σημαντικό έργο όσον αφορά τις διαδικασίες του ασύλου, υπό συνθήκες στις οποίες οι κρατικές αρχές εξακολουθούν να μην διαθέτουν επαρκείς πόρους. Τέλος, η σταδιακή μεταφορά τόσο της χρηματοδότησης όσο και του χειρισμού της διαχείρισης των προσφύγων από την ΕΕ στις Ελληνικές εθνικές αρχές, θέτει σημαντικές προκλήσεις κατά τη διάρκεια της μετάβασης.

Οι τομείς που επηρεάστηκαν περισσότερο, συμπεριέλαβαν την οργάνωση και τη στήριξη των Μεταβατικών Δομών φιλοξενίας για Ασυνόδευτα παιδιά, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως. Τον Ιούλιο του 2017, η μετάβαση της διαχείρισης της κοινοτικής χρηματοδότησης από την ΕΕ στις κρατικές αρχές της χώρας οδήγησε την ΜΕΤΑδραση σε δύσκολο αγώνα για την εξασφάλιση στήριξης για τις δομές φιλοξενίας.

Μια άλλη πρόκληση αφορά την επιθυμία του Ελληνικού κράτους να δημιουργήσει μια κρατική πρακτική επιτροπείας και να αλλάξει την αντίληψη για τον τρόπο που στηρίζονται οι δραστηριότητες διερμηνείας στα πλαίσια της Πρώτης Υποδοχής και Ασύλου.

Τέλος, η ΜΕΤΑδραση πιστεύει ότι το 2017 ήταν μια πολύ κακή χρονιά για την προστασία των ασυνόδευτων παιδιών συνολικά και προβλέπει ότι το 2018 η κατάσταση για τους ασυνόδευτους ανήλικους θα επιδεινωθεί ακόμη περισσότερο. Το 2016, υπήρχαν μόνο 40 διαθέσιμοι χώροι διαμονής οι οποίοι, εντός ενός έτους και με χρηματοδότηση από την ΕΕ και ιδιώτες χορηγούς, αυξήθηκαν σε 1.400. Τον Ιούλιο του 2017, ωστόσο παρέμειναν μόνο 1.100 θέσεις, από τις οποίες μόνο 800 χρηματοδοτούνται από το κράτος και οι υπόλοιπες 300 θέσεις χρηματοδοτούνται από ιδιωτικές πηγές χρηματοδότησης. Οι ελλείψεις στους χώρους διαμονής επηρεάζουν την οργάνωση της επιτροπείας που θέτει σε περαιτέρω κίνδυνο την προστασία των παιδιών.

Όλες αυτές οι πραγματικές ή αναμενόμενες αλλαγές θέτουν μια σημαντική οργανωτική, γραφειοκρατική και χρηματοδοτική δυσκολία για τη ΜΕΤΑδραση, η οποία πιστεύουμε ότι θα συνεχίσει να αποτελεί σοβαρή πρόκληση κατά τη διάρκεια του 2018.

Παρά τις προκλήσεις, η αρχή της ΜΕΤΑδρασης δεν είναι να επεκτείνεται συνεχώς αλλά να ανταποκρίνεται με ευαισθησία και στοχευμένα στις βασικές ανάγκες που εντοπίζονται, καθοδηγούμενη από τις αξίες της και τη δέσμευσή της να επιτύχει κοινωνική καινοτομία και μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.

5. Έκθεση διαχείρισης

Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΜΕΤΑΔΡΑΣΗ- ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ προς τη Γενική Συνέλευση

Κυρίες και Κύριοι, έχουμε την τιμή να σας υποβάλλουμε

- την Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με το καταστατικό και τα σχετικά άρθρα του Αστικού Κώδικα (όπως αυτά ισχύουν σήμερα)
- τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσεως 2017

καθώς και να σας ενημερώσουμε για σημαντικές χρηματοοικονομικές πληροφορίες της και να ζητήσουμε την έγκρισή σας.

Σημειώνουμε ότι η παρούσα Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου συντάχθηκε σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα και του ν.4403/2016, όπως αυτοί ισχύουν σήμερα.

5.1. Ανάλυση της εξέλιξης των δραστηριοτήτων της οντότητας και της θέσης της.

α. Συνοπτική περιγραφή λειτουργικού μοντέλου

Η οργάνωση με την επωνυμία ΜΕΤΑδραση- Δράση για την Μετανάστευση και την Ανάπτυξη και το διακριτικό τίτλο ΜΕΤΑδραση είναι Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία με τη μορφή της Μη – Κυβερνητικής – Οργάνωσης. Ως ανώτατο και κυρίαρχο όργανό της είναι η Γενική Συνέλευση, η οποία συνέρχεται σε τακτική βάση ανά έτος και εκλέγει το τριμελές Διοικητικό Συμβούλιο, του οποίου η θητεία είναι τετραετής. Το αμέσως επόμενο εκλογικό έτος είναι το 2019.

Η ΜΕΤΑδραση ιδρύθηκε το 2009 και από 01/01/2017 εδρεύει στον Ταύρο Αθηνών Αττικής (οδός 25ης Μαρτίου 7).

Η ΜΕΤΑδραση με βασικό καταστατικό σκοπό την προώθηση ενός ορθολογικού συστήματος διαχείρισης των μεικτών μεταναστευτικών ροών, δραστηριοποιείται σε τέσσερις βασικούς τομείς:

Τομέας Διερμηνείας: Η ΜΕΤΑδραση παρέχει υπηρεσίες διερμηνείας σε πάνω από 42 γλώσσες και διαλέκτους, έχοντας δημιουργήσει μια δεξαμενή με περισσότερους από 350 ενεργούς διερμηνείς, με εξειδικευμένη εκπαίδευση και εμπειρία στην διερμηνεία προς τον προσφυγικό και μεταναστευτικό πληθυσμό στο πλαίσιο διαδικασιών παροχής διεθνούς προστασίας, νομικής στήριξης, εκπαίδευσης, ένταξης, πιστοποίησης θυμάτων βασανιστηρίων ιατρικής περίθαλψης σε νοσοκομεία και ιατρικά κλιμάκια, ψυχοκοινωνικής στήριξης, κλπ.

Τομέας Ασυνόδευτων Ανηλίκων: Περιλαμβάνει ένα πρότυπο δίκτυο καινοτόμων δράσεων με στόχο την επίλυση του προβλήματος της μακρόχρονης παραμονής των ανηλίκων σε κρατητήρια ή σε άλλες ανασφαλείς συνθήκες διαβίωσης και την εξατομικευμένη και ολοκληρωμένη υποστήριξη του κάθε ανηλίκου με γνώμονα την εξασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού (Συνοδείες, Δίκτυο Επιτροπείας, Μεταβατικές Δομές Φιλοξενίας, Διαμερίσματα Υποστηριζόμενης Ημιαυτόνομης Διαβίωσης και Προσωρινή Φιλοξενία σε Οικογένειες)

Τομέας Προστασίας: Η ΜΕΤΑδραση προσφέρει νομική στήριξη σε δικαιούχους διεθνούς προστασίας, διατηρεί εξειδικευμένη ομάδα πιστοποίησης θυμάτων βασανιστηρίων στη βάση του «Πρωτοκόλλου της Κωνσταντινούπολης», λειτουργεί Χώρους Μητέρας και Παιδιού στους χώρους της Υπηρεσίας Ασύλου στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη και έχει πραγματοποιήσει δεκάδες αποστολές ανθρωπιστικής βοήθειας στους καταυλισμούς ανά την Ελλάδα με τη συμβολή εκατοντάδων εθελοντών.

Τομέας Εκπαίδευσης & Ένταξης: Η ΜΕΤΑδραση έχει αναπτύξει εξειδικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα, με στόχο τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και την παροχή εκπαιδευτικών ευκαιριών σε ενήλικες και ανήλικους και την βοηθητική διδασκαλία σε παιδιά προσφύγων και μεταναστών για την ομαλή ένταξή τους στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα σε Αθήνα, Χίο και Λέσβο, καθώς και την ενδυνάμωση, καθοδήγηση και επαγγελματική κατάρτιση και προετοιμασία και διασύνδεση νέων προσφύγων και μεταναστών με την αγορά εργασίας.

Η ΜΕΤΑδραση, φροντίζει για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων και επιδιώξεών της, συγκεντρώνοντας πόρους κυρίως από:

- Επιχορηγήσεις και χρηματοδοτήσεις από εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα, φορέων και οργανισμών που εδρεύουν εντός και εκτός Ελλάδος
- Δωρεές και Χορηγίες
- Παροχή υπηρεσιών διερμηνείας και μετάφρασης σε τρίτους (εμπορική δραστηριότητα). Σημειώνεται ότι το σύνολο των εσόδων από κάθε πηγή διατίθεται για την εξυπηρέτηση των σκοπών της ΜΕΤΑδραση και δεν διανέμεται σε καμία περίπτωση στα μέλη ως κέρδος.

Συνεργαζόμενοι φορείς της ΜΕΤΑδρασης είναι κατά κύριο λόγο Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (από την Ελλάδα και το εξωτερικό) προεξάρχουσας της Ύπατης Αρμοστείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR), όπως αυτή εκπροσωπείται και δραστηριοποιείται στην ημεδαπή. Άλλες οργανώσεις και φορείς είναι ενδεικτικά:

- Η UNICEF
- Το International Rescue Committee
- Το Ίδρυμα Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος
- Η Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρία DRC Greece
- Η Ελβετική Συνομοσπονδία, εκπροσωπούμενη από το Ελβετικό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης και Αστυνόμευσης (FDJP), μέσω της Κρατικής Γραμματείας για τη Μετανάστευση (SEM)
- Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης
- Το Ίδρυμα Μποδοσάκη
- Το Ίδρυμα Καπετάν Βασίλη και Κάρμεν Κωνσταντακοπούλου

Η ΜΕΤΑδραση συνεργάζεται επίσης με το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής (Υπηρεσία Ασύλου και Υπηρεσία Υποδοχής & Ταυτοποίησης)

β. Αρχές διοίκησης και εσωτερικά συστήματα διαχείρισης

Η διοίκηση της ΜΕΤΑδρασης παρέχει κατεύθυνση, ηγεσία καθώς και ένα κατάλληλο περιβάλλον για τη λειτουργία της, ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι διαθέσιμοι πόροι της, δραστηριοποιούνται πλήρως για την

επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών της. Οι πολιτικές της στα στάδια της λειτουργικής της δραστηριότητας δίνουν έμφαση:

- Στην εφαρμογή διαδικασιών που στηρίζονται σε διαφάνεια και δικαιοσύνη και την καθιέρωση κοινών αρχών και κανόνων
- Στην αμεσότητα και την αποτελεσματικότητα των εκπροσώπων της ΜΕΤΑδρασης όπου αυτοί κριθεί ότι πρέπει να παράσχουν υπηρεσίες (συνοδείες, διερμηνείες, εκπαιδεύσεις κλπ)
- Στην παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών

Η λειτουργία της Οργάνωσης, το σχήμα διοίκησης καθώς και οι διαδικασίες παρακολούθησης και διαχείρισης των υλοποιούμενων έργων διέπονται από τα κάτωθι κανονιστικά κείμενα της Οργάνωσης:

1. Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας & Οργανόγραμμα
2. Κανονισμός Εργασίας
3. Κανονισμός Προμηθειών
4. Πολιτική ενάντια στην Απάτη και τη Διαφθορά

Η ΜΕΤΑδραση δεν διαθέτει ανεξάρτητη Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία και η πλήρης διαφάνεια των υλοποιούμενων δράσεων, η λειτουργία της εποπτεύεται από το Δ.Σ.

5.2. Κυριότεροι κίνδυνοι

Η ΜΕΤΑδραση παρακολουθεί συνεχώς τις εξελίξεις έχοντας ως στόχο να περιορίσει όσο το δυνατόν τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις οι οποίες μπορεί να προκύψουν από διάφορα γεγονότα.

Οι συνήθεις χρηματοοικονομικοί και λοιποί κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται η ΜΕΤΑδραση είναι :

Η Εφοδιαστική αλυσίδα

Οι βασικοί προμηθευτές – πιστωτές της ΜΕΤΑδρασης είναι από την εγχώρια αγορά. Οι κανόνες συνεργασίας μεταξύ τους είναι σύμφωνοι με τους συνήθεις όρους της αγοράς. Δεν υπάρχουν προμηθευτές – πιστωτές , η διακοπή της συνεργασίας των οποίων θα έθετε σε κίνδυνο την λειτουργία της ΜΕΤΑδρασης.

Κίνδυνος απρόβλεπτης αύξησης των μεικτών μεταναστευτικών ροών

Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο ήδη έχει δοκιμαστεί η δυνατότητα της ΜΕΤΑδρασης να προσαρμόζεται στις υπάρχουσες συνθήκες στο πεδίο και να προσφέρει κατάλληλα σχεδιασμένες, στοχευμένες και ποιοτικές υπηρεσίες και μάλιστα σε διαρκή περίοδο όχι μόνο γεωμετρικής αύξησης αλλά και ουσιαστικής αλλαγής της φύσης των αναγκών του επωφελούμενου πληθυσμού(όπως για παράδειγμα η συντριπτική αύξηση των αφίξεων από το καλοκαίρι του 2015 έως τις αρχές του 2016, η μεταστροφή του βάρους των διαδικασιών υποδοχής και ασύλου από την ενδοχώρα στις νησιωτικές και συνοριακές περιοχές της χώρας κατά το 2016 – 2017, οι διαρκείς μεταβολές του δυναμικού στους χώρους φιλοξενίας των επωφελούμενων (camps) ανά την ελληνική επικράτεια, οι αυξημένες ανάγκες για ένταξη του προσφυγικού πληθυσμού στο ελληνικό κοινωνικό από τα τέλη του 2016 κ.ο.κ.).

Παρόλα αυτά θα πρέπει να τονιστεί ότι η επανάληψη ενός τέτοιου γεγονότος αποτελεί μια δοκιμασία για το σύνολο των εμπλεκόμενων (υπουργείο και δημόσιοι φορείς, χρηματοδότες, προσωπικό)

Λειτουργικός και ρυθμιστικός κίνδυνος: Ενδεχόμενες τροποποιήσεις του ρυθμιστικού και νομοθετικού πλαισίου, (ειδικά στην εργατική ασφαλιστική και φορολογική νομοθεσία) η εφαρμογή των προβλέψεων του Μνημονίου κ.λπ, ενδέχεται να έχουν σημαντική επίπτωση στη λειτουργία, την οικονομική κατάσταση, τα λειτουργικά αποτελέσματα και τη ρευστότητα της ΜΕΤΑδρασης.

Κίνδυνος Ρευστότητας

Η ΜΕΤΑδραση διατηρεί τα αναγκαία ταμιακά διαθέσιμα, που υπερβαίνουν το σύνολο της έκθεσης της σε υποχρεώσεις ώστε να διασφαλίζεται περαιτέρω από τον κίνδυνο ρευστότητας. Η ΜΕΤΑδραση χαίρει υψηλής αξιοπιστίας τόσο έναντι των τραπεζών όσο και έναντι των προμηθευτών της καθώς η παρουσία της πάντοτε συνοδεύεται από διαφάνεια και φερεγγυότητα.

5.3. Περιβαλλοντικά ζητήματα

Η ΜΕΤΑδραση λόγω του αντικειμένου της έχει εξαιρετικά χαμηλό (έως μηδαμινό) περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Αναγνωρίζει τις υποχρεώσεις της απέναντι στο περιβάλλον και της ανάγκης συνεχούς βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιδόσεών της. Η περιβαλλοντική πολιτική της, εστιάζεται στα ακόλουθα:

- Διαχείριση των παραγόμενων στερεών αποβλήτων, δίνοντας προτεραιότητα στην χωριστή συλλογή τους και την ανακύκλωση
- Διαρκή ενημέρωση του προσωπικού σε θέματα περιβάλλοντος

5.4. Εργασιακά ζητήματα

Σχέσεις με το προσωπικό

Η προώθηση των ίσων ευκαιριών και η προστασία της διαφορετικότητας αποτελούν βασικές αρχές της ΜΕΤΑδρασης. Η Διοίκηση δεν κάνει διακρίσεις στην πρόσληψη / επιλογή, στις αποδοχές, στην εκπαίδευση, την ανάθεση εργασιακών καθηκόντων ή σε οποιοδήποτε λοιπές εργασιακές δραστηριότητες. Οι παράγοντες που αποκλειστικά λαμβάνονται υπόψη είναι η εμπειρία, η προσωπικότητα, η θεωρητική κατάρτιση, τα προσόντα, η αποδοτικότητα και οι ικανότητες του ατόμου.

Η ΜΕΤΑδραση παροτρύνει και συνιστά σε όλους τους εργαζομένους αυτής να σέβονται τη διαφορετικότητα κάθε υπαλλήλου ή προμηθευτή ή πελάτη της και να μην αποδέχονται οποιαδήποτε συμπεριφορά που ενδέχεται να δημιουργεί διακρίσεις οποιασδήποτε μορφής

Η ΜΕΤΑδραση το 2017 απασχόλησε 708 εργαζομένους διαφορετικών φύλων και ηλικιών και πάγια πολιτική της, ήταν και είναι η παροχή ίσων ευκαιριών στους εργαζόμενους, ανεξαρτήτως φύλλου, θρησκείας, μειονεκτικότητας ή και άλλων πτυχών

Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία

Η ασφάλεια στην εργασία για τους εργαζομένους αποτελεί κυρίαρχη προτεραιότητα και απαραίτητη προϋπόθεση στην λειτουργία της ΜΕΤΑδρασης.

Η οργάνωση διατηρεί σε όλους τους χώρους εργασίας υλικά (φάρμακα, επιδέσμους κ.λπ) «πρώτων βοηθειών », διαθέτει τεχνικό ασφαλείας και ιατρό εργασίας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Συστήματα εκπαίδευσης, αξιολόγησης και εξέλιξης προσωπικού

Η ΜΕΤΑδραση εκπαιδεύει συστηματικά όλες τις κατηγορίες των εργαζομένων της είτε με εσωτερικά, είτε με εξωτερικά σεμινάρια. Ειδικότερα θέματα εκπαίδευσης, αξιολόγησης και εξέλιξης προσωπικού (προαγωγές), καθορίζονται αναλυτικά στον ισχύοντα Κανονισμό Εργασίας της Οργάνωσης.

5.5. Χρηματοοικονομικοί δείκτες προόδου

Οι Χρηματοοικονομικοί δείκτες που δείχνουν την οικονομική κατάσταση της ΜΕΤΑδρασης απεικονίζονται παρακάτω.

Ομάδα κονδυλίων	2017	2016	Δ
Κυκλοφορούν ενεργητικό	3.177.806	2.714.007	17,1%
Βραχυπρόθεσμο παθητικό	3.039.790	2.604.563	16,7%
Δείκτης Γενικής Ρευστότητας	1,05	1,04	0,3%
Ταμειακά και άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία	537.604	1.889.034	-71,5%
Ημερήσια λειτουργικά έξοδα	38.082	26.028	46,3%
Δείκτης Αμυντικού Διαστήματος	14	73	-80,5%

6. Προβλεπόμενη εξέλιξη της ΜΕΤΑδρασης

Με δεδομένη την διαφαινόμενη διατήρηση του υφιστάμενου διεθνούς γεωπολιτικού κλίματος, σε συνδυασμό με την κατάσταση της Ελληνικής Οικονομίας στην τρέχουσα συγκυρία, η διοίκηση της ΜΕΤΑδρασης παρακολουθεί διαρκώς τις εξελίξεις, προσαρμόζει τις κινήσεις της, ενισχύει διαρκώς τις παρεμβάσεις, την παρουσία και την αποτελεσματικότητα της, αλλά ταυτόχρονα προετοιμάζεται και για μια ενδεχόμενη κρίση ρευστότητας λόγω ενδεχόμενης συρρίκνωσης των χρηματοδοτικών ροών.

Οι κυριότεροι στόχοι της διοίκησης για το 2018 είναι

- η διατήρηση των δαπανών σε συγκρίσιμο επίπεδο με αυτό του συνόλου των εισερχομένων πόρων,
- η διατήρηση του συνόλου των πρωτοβουλιών που βρίσκονται σε εξέλιξη (συνοδείες ανηλίκων, προγράμματα & δράσεις ένταξης και εκπαίδευσης κλπ) και
- η αύξηση των χρηματοδοτήσεων, σε σχέσεις με τις ουσιαστικές ανάγκες που προκύπτουν από τις προσφυγικές ροές.

Ακριβές Αντίγραφο εκ των πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας «ΜΕΤΑΔΡΑΣΗ – ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Η Πρόεδρος του Δ.Σ.

Μαρία – Δάφνη (Λώρα) Παππά

Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τα Μέλη της οργάνωσης «ΜΕΤΑΔΡΑΣΗ – ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Έκθεση Ελέγχου επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της οργάνωσης ΜΕΤΑΔΡΑΣΗ – ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (η Οργάνωση), οι οποίες αποτελούνται από τον ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2017, τις καταστάσεις αποτελεσμάτων, μεταβολών καθαρής θέσης και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και το σχετικό προσάρτημα.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της οργάνωσης ΜΕΤΑΔΡΑΣΗ – ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017, τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4308/2014 όπως ισχύει.

Βάση Γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο της έκθεσής μας “Ευθύνες Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων”. Είμαστε ανεξάρτητοι από την Οργάνωση σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Άλλες Πληροφορίες

Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες περιλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, για την οποία γίνεται σχετική αναφορά στην “Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων”, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφράζουμε με τη γνώμη αυτή οποιασδήποτε μορφής συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχο μας επί των οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις άλλες πληροφορίες και, με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν οι άλλες πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις οικονομικές καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις εργασίες που έχουμε εκτελέσει, καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε σχετικά με το θέμα αυτό, πέραν των όσων αναφέρονται σχετικά με την Έκθεση Διαχείρισης Διοικητικού Συμβουλίου στην “Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων” κατωτέρω.

Ευθύνες της Διοίκησης επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4308/2014 όπως ισχύει, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της Οργάνωσης να συνεχίσει τη δραστηριότητά της, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν η διοίκηση είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Οργάνωση ή να διακόψει τη δραστηριότητά της ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προβεί σ' αυτές τις ενέργειες.

Ευθύνες Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύνανται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις οικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Εταιρείας.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από τη διοίκηση της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Οργάνωσης να συνεχίσει τη δραστηριότητά της. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των οικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά

τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Οργάνωση να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.

- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στη διοίκηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

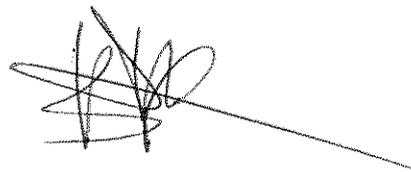
Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 (μέρος Β) του Ν. 4336/2015, σημειώνουμε ότι:

- 1) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 43α του κ.ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31/12/2017.
- 2) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχό μας, για την οργάνωση ΜΕΤΑΔΡΑΣΗ – ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Αθήνα, 09/09/2018

Κωνσταντίνος Κουτρούλος

Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Αρ Μ ΣΟΕΛ: 25701

6_Σημειώσεις επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της 31ης Δεκεμβρίου 2017

6.1_Γενικές Πληροφορίες

Οι παρουσιαζόμενες χρηματοοικονομικές καταστάσεις αφορούν την περίοδο από 1^η Ιανουαρίου 2017 έως την 31^η Δεκεμβρίου 2017. Έχουν δε καταρτισθεί σε ευρώ (€) το οποίο αποτελεί το λειτουργικό νόμισμα της οργάνωσης. Τα ποσά δεν παρουσιάζονται στρογγυλοποιημένα, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν καταρτιστεί σε πλήρη συμφωνία με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, όπως αυτά εφαρμόζονται βάση του ν.4308/2014 (ΦΕΚ 251^Α της 24.11.2014) και εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 5 Σεπτεμβρίου 2018 συμπεριλαμβανομένου και των στοιχείων της συγκριτικής χρήσης καθώς αυτά ταξινομήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του ίδιου νόμου.

6.1.1_Περεταίρω Στοιχεία

- α) Νομικός τύπος : Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία
- β) Περίοδος αναφοράς των οικονομικών καταστάσεων : 01.01.2017 έως 31.12.2017
- γ) Διεύθυνση της έδρας : 25ης Μαρτίου 7, 17778, Τάυρος, Αθήνα
- δ) Α.Φ.Μ. : 997777147
- ε) Αρμόδια Φορολογική Αρχή : Δ.Ο.Υ. ΣΤ' Αθηνών
- στ) Η Οργάνωση λειτουργεί με την παραδοχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.
- ζ) Δεν τελεί υπό εκκαθάριση.
- η) Με βάση τα ποσοτικά κριτήρια του νόμου 4308/2014 (Άρθρο 2) εντάσσεται στις οντότητες μεσαίου μεγέθους.

Τη νόμιμη εκπροσώπηση έχει αναλάβει η Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, κ. Μαρία – Δάφνη Παππά του Πέτρου.

6.2_Βασικές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

6.2.1_Ισολογισμός : Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε κόστος κτήση

Περιγραφή	Σημείωση	2017	2016
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ενσώματα πάγια			
Μεταφορικά Μέσα	7.1	154.412	22.912
Λοιπός εξοπλισμός	7.1	28.031	55.764
Σύνολο		182.443	78.676
Άυλα πάγια στοιχεία			
Λοιπά άυλα	7.2	3.563	20.256
Σύνολο		3.563	20.256
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία			
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		24.467	32.681
Σύνολο		24.467	32.681
Σύνολο μη κυκλοφορούντων		210.473	131.613
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές			
Εμπορικές απαιτήσεις	8	1.316.876	41.669
Λοιπές απαιτήσεις	9	1.323.327	783.304
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	10	537.604	1.889.034
Σύνολο		3.177.806	2.714.007
Σύνολο κυκλοφορούντων		3.177.806	2.714.007
Σύνολο ενεργητικού		3.388.280	2.845.620
Καθαρή θέση			
Καταβλημένα κεφάλαια			
Κεφάλαιο	11	20.237	20.237
Σύνολο		20.237	20.237
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο			
Αποθεματικά νόμων ή καταστατικού	12	338.268	338.267
Αποτελέσματα εις νέο	12	(327.482)	(434.914)
Σύνολο		10.786	(96.647)
Σύνολο καθαρής θέσης		31.023	(76.410)
Προβλέψεις			
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	16.2	317.467	317.467
Σύνολο		317.467	317.467
Υποχρεώσεις			
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Εμπορικές υποχρεώσεις	13	431.323	390.730
Φόρος εισοδήματος	14	47.453	-
Λοιπές υποχρεώσεις	15	2.561.014	2.213.833
Σύνολο		3.039.790	2.604.563
Σύνολο υποχρεώσεων		3.039.790	2.604.563
Σύνολο καθαρής θέσης προβλέψεων και υποχρεώσεων		3.388.280	2.845.620

6.2.2_ Κατάσταση Αποτελεσμάτων

Περιγραφή	2017	2016
Έσοδα για την εκπλήρωση του σκοπού της οργάνωσης	14.028.785	9.686.117
(-) : Έξοδα που διενεργούνται για τους σκοπούς της οργάνωσης	(13.866.880)	(9.458.835)
Μικτό αποτέλεσμα δράσεων	161.905	227.281
(+) : Λοιπά έσοδα	486	1.216
(+) : Λοιπά έξοδα	(8.245)	(401.871)
(+) : Δαπάνες εκτός λειτουργικού αποτελέσματος	177.286	106.282
Αποτελέσματα προ τόκων και φόρων και αποσβέσεων	331.432	(67.092)
(-) : Αποσβέσεις	(157.225)	(106.282)
(+) : Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	739	-
(-) : Τραπεζικά και χρηματοοικονομικά έξοδα	(20.060)	(17.490)
Αποτέλεσμα προ φόρων	154.885	(190.863)
(-) : Φόρος εισοδήματος	(47.453)	-
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους	107.432	(190.863)

6.2.3_ Κατάσταση Μεταβολής Ιδίων Κεφαλαίων

	Κεφάλαιο	Αποθεματικά νόμων και κατ/κού	Αποτελέσματα εις νέο	Σύνολο
Υπόλοιπο 01.01.2016	20.237	91.979	2.237	114.453
Μεταβολές λογιστικών πολιτικών και διόρθωση λαθών	-	-	-	-
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο	-	-	-	-
Εσωτερικές μεταφορές	-	-	-	-
Αποτελέσματα περιόδου	-	246.289	(437.152)	(190.863)
Υπόλοιπο 31.12.2016	20.237	338.268	(434.914)	(76.410)
Μεταβολές λογιστικών πολιτικών και διόρθωση λαθών	-	-	-	-
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο	-	-	-	-
Εσωτερικές μεταφορές	-	-	-	-
Αποτελέσματα περιόδου	-	-	107.432	107.432
Υπόλοιπο 31.12.2017	20.237	338.268	(327.482)	31.023

6.2.4_ Κατάσταση Ταμειακών Ροών (έμμεση μέθοδος υπολογισμού)

Περιγραφή	2017	2016
Χρηματοροές από λειτουργικές δραστηριότητες		
Αποτέλεσμα προ φόρων	154.885	(190.863)
Πλέον ή μείον προσαρμογές για:		
Αποσβέσεις και απομειώσεις ενσώματων και άυλων πάγιων	157.225	106.282
Προβλέψεις	(0)	317.467
Χρεωστικοί και πιστωτικοί τόκοι (καθαρό ποσό)	(20.799)	(17.634)
Σύνολο	291.311	215.251
Πλέον ή μείον μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης		
Μεταβολή απαιτήσεων	(1.815.230)	386
Μεταβολή υποχρεώσεων	435.227	943.583
Σύνολο	(1.088.692)	1.159.221
Μείον:		
Πληρωμές για χρεωστικούς τόκους	20.060	17.634
Πληρωμές για φόρο εισοδήματος	(47.453)	-
Σύνολο	(1.116.084)	1.176.855
Χρηματοροές από επενδυτικές δραστηριότητες		
Πληρωμές (εισπράξεις) για απόκτηση (πώληση) παγίων στοιχείων	(244.300)	(177.896)
Τόκοι εισπραχθέντες	739	-
Σύνολο	(235.347)	(177.896)
Συμφωνία μεταβολής διαθεσίμων		
Καθαρή μεταβολή στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα της χρήσης	(1.351.431)	998.959
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου	1.889.035	890.075
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου	537.604	1.889.035

6.3_ Σύνοψη λογιστικών πολιτικών και εκτιμήσεων

Οι λογιστικές πολιτικές εφαρμόζονται με συνέπεια από περίοδο σε περίοδο ώστε να διασφαλίζεται η συγκρισιμότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Δεν έχουν γίνει συμψηφισμοί μεταξύ περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων ή μεταξύ εσόδων και εξόδων.

Παρακάτω διατυπώνονται συνοπτικά βασικές λογιστικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν για τα επιμέρους στοιχεία των χρηματοοικονομικών της καταστάσεων.

1. **Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία :** Τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία καταχωρίζονται αρχικά στο κόστος κτήσεως, το οποίο περιλαμβάνει κάθε δαπάνη που απαιτείται για να έλθει το στοιχείο στην παρούσα κατάσταση και μεταγενέστερα επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος κτήσεως. Οι αποσβέσεις τους λογίζονται βάσει της σταθερής μεθόδου αποσβέσεως, καταχωρήθηκαν δε, με βάση την ωφέλιμη διάρκεια ζωής, η οποία, κατόπιν πορίσματος της διοίκησης ορίσθηκε ως εξής :

Κτήρια και τεχνικές εγκαταστάσεις	έως 25 έτη
Μηχανολογικός εξοπλισμός	έως 10 έτη
Μεταφορικά μέσα	έως 10 έτη
Λοιπός εξοπλισμός	έως 10 έτη

2. **Ασώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία** :Τα άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν έξοδα μελετών και λογισμικά προγράμματα. Τα άυλα πάγια στοιχεία, με περιορισμένη ωφέλιμη ζωή, που αποκτήθηκαν εμφανίζονται στο κόστος τους μειωμένα κατά τις σωρευμένες αποσβέσεις και κατά τις ζημίες απομείωσης τους. Τα έξοδα μελετών αναγνωρίζονται ως περιουσιακό στοιχείο όταν, και μόνον όταν, πληρούνται όλες οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

- Υπάρχει πρόθεση και τεχνική δυνατότητα εκ μέρους της επιχείρησης να ολοκληρώσει τα σχετικά στοιχεία, ούτως ώστε να είναι διαθέσιμα προς χρήση ή διάθεση.
- Εκτιμάται ως σφόδρα πιθανό ότι τα στοιχεία αυτά θα αποφέρουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη.
- Υπάρχει αξιόπιστο σύστημα επιμέτρησης των αποδοτέων σε αυτά ποσών κόστους.
- Σε κάθε άλλη περίπτωση, η σχετική δαπάνη αναγνωρίζεται ως έξοδο.

Η αξία των λογισμικών προγραμμάτων περιλαμβάνει το κόστος αγοράς λογισμικών προγραμμάτων καθώς και κάθε δαπάνη που έχει πραγματοποιηθεί προκειμένου αυτά να τεθούν σε καθεστώς λειτουργίας/ μειωμένη κατά το ποσό των σωρευμένων αποσβέσεων και τυχόν απομειώσεων της αξίας τους. Σημαντικές μεταγενέστερες δαπάνες κεφαλαιοποιούνται στα λογισμικά προγράμματα όταν προσαυξάνουν την απόδοση τους πέραν των αρχικών προδιαγραφών. Η απόσβεση των εξόδων και των λογισμικών προγραμμάτων λογίζεται βάσει της σταθερής μεθόδου αποσβέσεως με 10%. Η απόσβεση περιόδου περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

3. **Διάθεση ενσώματων, άυλων και χρηματοοικονομικών παγίων περιουσιακών στοιχείων**: Κατά τη διάθεση των ενσώματων και χρηματοοικονομικών παγίων περιουσιακών στοιχείων η διαφορά μεταξύ λογιστικής αξίας και τιμήματος διάθεσης αυτών αναγνωρίζεται ως κέρδος – ζημία στην κατάσταση των αποτελεσμάτων.

4. Μισθώσεις:

4.1. Χρηματοδοτικές μισθώσεις :

Η Οργάνωση την 31.12.2017 δεν έχει συμβάσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων.

4.2. Λειτουργικές μισθώσεις

Ο μισθωτής παγίων βάσει λειτουργικής μίσθωσης αναγνωρίζει τα μισθώματα ως έξοδα στα αποτελέσματα με τη σταθερή μέθοδο σε όλη τη διάρκεια της μίσθωσης, εκτός εάν μία άλλη συστηματική μέθοδος είναι περισσότερο αντιπροσωπευτική για την κατανομή του εξόδου των μισθωμάτων στη διάρκεια της μίσθωσης.

Η Οργάνωση την 31.12.2017 έχει ενεργές λειτουργικές μισθώσεις, ως μισθωτής

5. **Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή** : Οι προκαταβολές αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος κτήσης (καταβαλλόμενα ποσά). Μεταγενέστερα επιμετρώνται στο αρχικό κόστος κτήσης, με τον τα χρησιμοποιηθέντα ποσά βάσει της αρχής του δουλευμένου και τυχόν ζημίες απομείωσης.

6. **Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις :** Οι εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις επιμετρώνται στο κόστος κτήσης μείον τις εκτιμώμενες ζημιές απομείωσης. Τέθηκαν κριτήρια χαρακτηρισμού των απαιτήσεων και σε κυκλοφορούν ή μη ενεργητικό ανάλογα με το χρόνο διακανονισμού μετά την ημερομηνία αναφοράς των οικονομικών καταστάσεων (12 μήνες). Η εταιρεία απομειώνει την αξία των εμπορικών απαιτήσεων της όταν υπάρχουν δεδομένα ή ενδείξεις οι οποίες καταδεικνύουν ότι η είσπραξη μιας απαίτησης στο σύνολό της ή κατά ένα μέρος δεν είναι πιθανή. Περιοδικά επανεκτιμάται η επάρκεια της πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις με βάση παράγοντες όπως την πιστωτική της πολιτική, αναφορές από τη νομική υπηρεσία για πρόσφατες εξελίξεις σε υποθέσεις που αυτή χειρίζεται, καθώς και την εκτίμηση/κρίση της για την επίδραση λοιπών παραγόντων στην εισπραξιμότητα των απαιτήσεων.

7. **Στοιχεία καθαρής θέσης :** Τα στοιχεία της καθαρής θέσης περιλαμβάνουν:

- Το καταβληθέν κεφάλαιο.
- Τα αποθεματικά που σχηματίζονται βάσει διατάξεων της φορολογικής ή άλλης νομοθεσίας ή του καταστατικού.
- Τα αποτελέσματα εις νέον.

Τα κονδύλια της καθαρής θέσεως καταχωρίζονται στα ονομαστικά ποσά, που έχουν ληφθεί ή καταβληθεί.

8. **Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους :** Σύμφωνα με την Ελληνική εργατική νομοθεσία οι εργαζόμενοι δικαιούνται αποζημίωση στην περίπτωση απόλυσης ή συνταξιοδότησής τους, το ύψος της οποίας ποικίλει ανάλογα με τον μισθό, τα έτη υπηρεσίας και τον τρόπο της αποχώρησης (απόλυση ή συνταξιοδότηση) του εργαζομένου (Ν 3198/1955 & Ν. 4093/2012, άρθρο 1. ΙΑ12). Υπάλληλοι που παραιτούνται ή απολύονται αιτιολογημένα δεν δικαιούνται αποζημίωση. Η πληρωτέα αποζημίωση σε περίπτωση συνταξιοδότησης ισούται με το 40% της αποζημίωσης που θα ήταν πληρωτέα σε περίπτωση αναίτιας απόλυσης. Οι προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία, αναγνωρίζονται και επιμετρώνται στα προκύπτοντα από τη νομοθεσία ονομαστικά ποσά κατά την ημερομηνία αναφοράς των οικονομικών καταστάσεων και τα αποτελέσματα της χρήσης επιβαρύνονται με το κόστος της αποζημίωσης του προσωπικού με βάση την αρχή του δεδουλευμένου (προϋπηρεσία βάσει ισχύουσας νομοθεσίας για τις περιπτώσεις συνταξιοδότησης).

9. **Λοιπές προβλέψεις :** Οι λοιπές (πχ για δικαστικές υποθέσεις) αναγνωρίζονται αρχικά και επιμετρώνται μεταγενέστερα στο ονομαστικό ποσό που αναμένεται να απαιτηθεί για το διακανονισμό τους. Διαφορές που προκύπτουν είτε κατά την επανεκτίμηση είτε κατά το διακανονισμό των προβλέψεων, αναγνωρίζονται ως κέρδη ή ζημιές της περιόδου στην οποία προκύπτουν. Σημαντικές εκτιμήσεις απαιτούνται για τον καθορισμό της πρόβλεψης για δικαστικές υποθέσεις. Η διοίκηση της Οργάνωσης αναγνωρίζει προβλέψεις σε βάρος των αποτελεσμάτων της, βασιζόμενη σε εκτιμήσεις της νομικής υπηρεσίας για το ποσό που τυχόν θα απαιτηθεί κατά την τελεσιδίκηση μιας υπόθεσης. Όταν το τελικό αποτέλεσμα που θα αποφασιστεί στο τελικό βαθμό εκδίκασης διαφέρει από τα ποσά που είχαν αρχικά λογιστεί, τέτοιες διαφορές θα έχουν επίδραση στα αποτελέσματα της χρήσης οριστικοποίησης της δικαστικής υπόθεσης. Την 31.12.2017 δεν υπάρχουν εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις με ικανές ενδείξεις για σχηματισμό λοιπών προβλέψεων.

10. **Κρατικές επιχορηγήσεις :**

Κρατικές επιχορηγήσεις περιουσιακών στοιχείων: Οι κρατικές επιχορηγήσεις που αφορούν περιουσιακά στοιχεία αναγνωρίζονται αρχικά ως υποχρεώσεις στην περίοδο που εισπράττονται ή στην περίοδο που καθίσταται οριστική η έγκρισή

τους και υπάρχει βεβαιότητα ότι θα εισπραχθούν. Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται με τα ποσά που εισπράττονται ή εγκρίνονται οριστικά. Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, οι κρατικές επιχορηγήσεις αποσβένονται με τη μεταφορά τους στα αποτελέσματα ως έσοδα, στην ίδια περίοδο και με τρόπο αντίστοιχο της μεταφοράς στα αποτελέσματα της λογιστικής αξίας του στοιχείου που επιχορηγήθηκε.

Κρατικές επιχορηγήσεις εξόδων: Οι κρατικές επιχορηγήσεις που αφορούν έξοδα αναγνωρίζονται αρχικά ως υποχρεώσεις στην περίοδο που εισπράττονται ή στην περίοδο που καθίσταται οριστική η έγκρισή τους και υπάρχει βεβαιότητα ότι θα εισπραχθούν. Οι κρατικές επιχορηγήσεις που αφορούν έξοδα μεταφέρονται στα αποτελέσματα ως έσοδα στην περίοδο στην οποία τα επιχορηγηθέντα έξοδα βαρύνουν τα αποτελέσματα.

11. **Αναβαλλόμενοι φόροι :** Αναβαλλόμενοι φόροι προκύπτουν όταν υπάρχουν προσωρινές (αναστρέψιμες) διαφορές, μεταξύ λογιστικής αξίας και φορολογικής βάσης, στοιχείων του ισολογισμού.
12. **Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις :** Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, τόσο κατά την αρχική καταχώριση, όσο και μεταγενέστερα, αποτιμούνται στα ονομαστικά ποσά τους.
13. **Μη χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις :** Οι μη χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις καταχωρίζονται αρχικά και αποτιμούνται μεταγενέστερα στο ονομαστικό ποσό που αναμένεται να απαιτηθεί για το διακανονισμό τους. Διαφορές που προκύπτουν είτε κατά την επανεκτίμησή είτε κατά τον διακανονισμό των μη χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων των προβλέψεων, αναγνωρίζονται ως κέρδη ή ζημίες της περιόδου στην οποία προκύπτουν.
14. **Έσοδα και έξοδα :** Έσοδα και έξοδα αναγνωρίζονται στην περίοδο αναφοράς των οικονομικών καταστάσεων βάσει της αρχής του δουλευμένου δηλαδή εντός της περιόδου στην οποία καθίστανται δουλευμένα. Τα έσοδα αναγνωρίζονται διακεκριμένα από τα σχετικά έξοδα
15. **Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις :** Η προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΕΑΠ απαιτεί από τη διοίκηση τον σχηματισμό κρίσεων, εκτιμήσεων και υποθέσεων οι οποίες επηρεάζουν τα δημοσιευμένα στοιχεία του ενεργητικού και τις υποχρεώσεις, όπως επίσης την γνωστοποίηση ενδεχόμενων απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων και τα δημοσιευμένα ποσά εσόδων και εξόδων κατά την περίοδο αναφοράς. Τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί να διαφέρουν από αυτά τα οποία έχουν εκτιμηθεί. Οι εκτιμήσεις και οι κρίσεις επαναξιολογούνται συνεχώς και βασίζονται τόσο στην εμπειρία του παρελθόντος όσο και σε άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων και των προσδοκιών για μελλοντικά γεγονότα τα οποία θεωρούνται λογικά με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες. Οι εκτιμήσεις και οι υποθέσεις που ενέχουν ουσιαστικό κίνδυνο να προκαλέσουν σημαντικές αλλαγές στα ποσά των απαιτήσεων και υποχρεώσεων εντός της επόμενης χρήσης παρατίθενται παρακάτω.
 - 15.1. **Φόρος εισοδήματος :** Προκειμένου να προσδιοριστεί η πρόβλεψη της επιχείρησης για το φόρο εισοδήματος απαιτείται σημαντική υποκειμενική κρίση. Κατά τη κανονική ροή των εργασιών της επιχείρησης λαμβάνουν χώρα πολλές συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους ο ακριβής υπολογισμός του φόρου είναι αβέβαιος. Στην περίπτωση που οι τελικοί φόροι που προκύπτουν μετά από τους φορολογικούς ελέγχους είναι διαφορετικοί από τα ποσά που αρχικά είχαν καταχωρηθεί, οι διαφορές αυτές θα επηρεάσουν το φόρο εισοδήματος της χρήσης κατά την οποία ο προσδιορισμός των φορολογικών διαφορών έχει λάβει χώρα. Ο τρέχων φόρος εισοδήματος αναγνωρίζεται ως έξοδο στην κατάσταση αποτελεσμάτων και περιλαμβάνει τον φόρο εισοδήματος που προκύπτει βάσει της φορολογικής νομοθεσίας και τις διαφορές φορολογικού ελέγχου για φόρο εισοδήματος και προσαυξήσεις.

15.2. Ζημιές απομείωσης : Όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι δεν θα εισρεύσουν μελλοντικά οφέλη από την εκμετάλλευση των ενσώματων και άυλων παγίων λόγω τεχνολογικής απαξίωσης ή άλλων συνθηκών τότε δημιουργούνται σε βάρος των αποτελεσμάτων προβλέψεις απομείωσης.

15.3. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις : Η ύπαρξη ενδεχόμενων υποχρεώσεων απαιτεί από τη Διοίκηση τη συνεχή διενέργεια παραδοχών και αξιολογικών κρίσεων αναφορικά με την πιθανότητα μελλοντικά γεγονότα να συμβούν ή να μη συμβούν καθώς και την επίδραση που τα γεγονότα αυτά μπορεί να έχουν στη δραστηριότητα της οργάνωσης

16. Μεταβολή λογιστικών αρχών και μεθόδων, μεταβολές λογιστικών εκτιμήσεων και διόρθωση σφαλμάτων προηγούμενων περιόδων : Οι μεταβολές των λογιστικών πολιτικών και οι διορθώσεις λαθών, αναγνωρίζονται αναδρομικά με τη διόρθωση:

- Των λογιστικών αξιών των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και της καθαρής θέσης, για την σωρευτική επίδραση της μεταβολής κατά την έναρξη και λήξη της συγκριτικής και της τρέχουσας περιόδου, και
- Των εσόδων, εξόδων και ζημιών, όσον αφορά την επίδραση επί των λογιστικών μεγεθών της συγκριτικής περιόδου.
- Οι μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων αναγνωρίζονται στην περίοδο στην οποία διαπιστώνεται ότι προκύπτουν και επηρεάζουν αυτή την περίοδο και μελλοντικές περιόδους, κατά περίπτωση. Οι αλλαγές αυτές δεν αναγνωρίζονται αναδρομικά. Η διόρθωση των λαθών διενεργείται άμεσα κατά τον εντοπισμό τους.

6.4_Παρεκκλίσεις από τις διατάξεις του νόμου προκειμένου να επιτευχθεί εύλογη παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους. Όταν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η επιχείρηση παρεκκλίνει από την εφαρμογή μιας διατάξεως του νόμου για να εκπληρώσει την υποχρέωση της εύλογης παρουσιάσεως των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, γνωστοποιεί και αιτιολογεί επαρκώς την παρέκκλιση αυτή. Στην παρούσα περίοδο δεν προέκυψε ανάγκη τέτοιας παρεκκλίσεως.

6.5_Σχέσεις ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρεώσεως με περισσότερα από ένα κονδύλια του ισολογισμού

Δεν υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που σχετίζονται με περισσότερα από ένα κονδύλια του ισολογισμού.

7_ Πάγια περιουσιακά στοιχεία

7.1_ Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία, κατέληξαν στα αναφερόμενα υπόλοιπα της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης την 31.12.2017 μετά τις παρακάτω κινήσεις :

Είδος κίνησης ανά κατηγορία ενσώματης ακινητοποίησης	Κτιριακός εξοπλισμός τρίτων	Μηχανήματα	Μεταφορικά μέσα	Λοιπός εξοπλισμός	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης την 01.01.2016 (αξία κτήσης)	-	-	27.497	267.027	294.523
Υπόλοιπο έναρξης την 01.01.2016 (Σωρευμένες αποσβέσεις)	-	-	(185)	(267.020)	(267.206)
Αναπόσβεστο Υπόλοιπο 01.01.2016	-	-	27.312	6	27.318
Αγορές	-	-	629	147.829	148.458
Αποσβέσεις την 31.12.2016	-	-	(5.029)	(92.071)	(97.099)
Υπόλοιπο λήξης την 31.12.2016 (Αξία Κτήσης)	-	-	28.126	414.855	442.981
Υπόλοιπο λήξης την 31.12.2016 (Σωρευμένες αποσβέσεις)	-	-	(5.214)	(359.091)	(364.305)
Υπόλοιπο λήξης την 31.12.2016 (αναπόσβεστη αξία)	-	-	22.912	55.764	78.676
Υπόλοιπο έναρξης την 01.01.2017 (αξία κτήσης)	-	-	28.126	414.855	442.981
Υπόλοιπο έναρξης την 01.01.2017 (Σωρευμένες αποσβέσεις)	-	-	(5.214)	(359.091)	(364.305)
Υπόλοιπο έναρξης την 01.01.2017 (Αναπόσβεστη αξία)	-	-	22.912	55.764	78.676
Αγορές	14.641	9.531	156.967	58.732	239.870
Αποσβέσεις την 31.12.2017	(253)	(397)	(25.467)	(109.987)	(136.104)
Υπόλοιπο λήξης την 31.12.2017 (Αξία κτήσης)	14.641	9.531	185.093	473.587	682.852
Υπόλοιπο λήξης την 31.12.2017 (Σωρευμένες αποσβέσεις)	(253)	(397)	(30.681)	(469.078)	(500.409)
Υπόλοιπο λήξης την 31.12.2017 (Αναπόσβεστη αξία)	14.387	9.134	154.412	4.509	182.443

Επί των παραπάνω ενσώματων ακινητοποιήσεων δεν υφίσταται εμπράγματα βάρη.

7.2_ Ασώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα ασώματα περιουσιακά στοιχεία, κατέληξαν στα αναφερόμενα υπόλοιπα της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης την 31.12.2017 μετά τις παρακάτω κινήσεις :

Είδος κίνησης ανά κατηγορία ασώματης ακινητοποίησης	Software	Λοιπά άυλα στοιχεία	Σύνολο
Υπόλοιπο έναρξης την 01.01.2016 (αξία κτήσης)	19.455	21.181	40.636
Υπόλοιπο έναρξης την 01.01.2016 (Σωρευμένες αποσβέσεις)	(19.455)	(21.181)	(40.636)
Αναπόσβεστο Υπόλοιπο 01.01.2016	-	-	-
Αγορές	29.438	-	29.438
Αποσβέσεις την 31.12.2016	(9.183)	-	(9.183)
Υπόλοιπο λήξης την 31.12.2016 (Αξία Κτήσης)	48.893	21.181	70.074
Υπόλοιπο λήξης την 31.12.2016 (Σωρευμένες αποσβέσεις)	(28.638)	(21.181)	(49.819)
Υπόλοιπο λήξης την 31.12.2016 (αναπόσβεστη αξία)	20.256	-	20.256
Υπόλοιπο έναρξης την 01.01.2017 (αξία κτήσης)	48.893	21.181	70.074
Υπόλοιπο έναρξης την 01.01.2017 (Σωρευμένες αποσβέσεις)	(28.638)	(21.181)	(49.819)
Υπόλοιπο έναρξης την 01.01.2017 (Αναπόσβεστη αξία)	20.256	-	20.256
Αγορές	4.429	-	4.429
Αποσβέσεις την 31.12.2017	(21.121)	-	(21.121)
Υπόλοιπο λήξης την 31.12.2017 (Αξία κτήσης)	53.322	21.181	74.503
Υπόλοιπο λήξης την 31.12.2017 (Σωρευμένες αποσβέσεις)	(49.759)	(21.181)	(70.940)
Υπόλοιπο λήξης την 31.12.2017 (Αναπόσβεστη αξία)	3.563	-	3.563

8_Εμπορικές και χρηματοδοτικές απαιτήσεις

Οι εμπορικές και χρηματοδοτικές απαιτήσεις απεικονίζονται ως κάτωθι την 31.12.2017 :

Είδος απαίτησης	2017	2016
Αν οικτό υπόλοιπο παροχής υπηρεσιών και χρηματοδοτών	1.316.876	41.669
Αξιόγραφα (Γραμμάτια και επιταγές)	-	-
Μείον : Επισφαλείς απαιτήσεις	-	-
Σύνολο	1.316.876	41.669

9_Λοιπές απαιτήσεις

Οι λοιπές απαιτήσεις διαμορφώνονται από τα εξής κονδύλια :

- Απαιτήσεις από το ελληνικό δημόσιο
- Εγγυήσεις ενοικίων και λογαριασμών ΔΕΚΟ
- Λογαριασμοί σε καθεστώς εγγύησης έναντι των χρηματοδοτών

Συνεπώς η απεικόνιση των παραπάνω διαμορφώνεται ως εξής :

Είδος απαίτησης	2017	2016
Λοιπές προκαταβολές	10.206	8.906
Δεσμευμένες τραπεζικές καταθέσεις και εγγυητικές επιστολές	42.964	38.159
Προπληρωθέντα έξοδα για χορηγίες επόμενης χρήσεως	974.042	522.696
Χρεώστες διάφοροι	454	3.315
Απαιτήσεις από Ελληνικό Δημόσιο	295.661	210.228
Σύνολο	1.323.327	783.304

10_Διαθέσιμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα της ΜΕΤΑδρασης αναλύονται στον επόμενο πίνακα :

Είδος Διαθεσίμου	2017	2016
Διαθέσιμα στο ταμείο	2.835	6.147
Διαθέσιμα στις τράπεζες	534.769	1.882.887
Σύνολο Ταμειακών διαθεσίμων	537.604	1.889.035

11_Κεφάλαιο

Το κεφάλαιο της ΜΕΤΑδρασης ανέρχεται σε αξία € 20.237.

12_Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον

Τα αποθεματικά αποτελούνται από δωρεές.

13_Εμπορικές υποχρεώσεις

Οι εμπορικές υποχρεώσεις αναλύονται ως εξής :

Είδος υποχρέωσης	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Προμηθευτές	431.323	390.730
Σύνολο	431.323	390.730

14_Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος

Φόρος εισοδήματος	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Φόρος εισοδήματος φορολογητέων κερδών	47.453	-
Σύνολο	47.453	-

15_Λοιπές υποχρεώσεις και έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα

Λοιπές υποχρεώσεις και συναφή	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Προκαταβολές από προγράμματα	0	43.404
Μισθοί και ημερομίσθια πληρωτέα	530.125	321.005
Ασφαλιστικοί οργανισμοί	1.046.306	292.898
Μερίσματα πληρωτέα	-	-
Λοιποί φόροι (πλην φόρου εισοδήματος)	184.408	228.447
Έσοδα επομένων χρήσεων	81.351	1.054.772
Υποχρεώσεις προς συν δεδεμένες εταιρείες	-	-
Αμοιβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου πληρωτέες	-	-
Χορηγίες επομένων χρήσεων	647.533	8.000
Τόκοι πληρωτέοι	-	-
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	71.291	265.308
Σύνολο	2.561.014	2.213.833

16_Αποτελέσματα χρήσης

16.1_Έξοδα

Η ροή των εξόδων κατά το 2017 ακολούθησε την παρακάτω τάση :

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
<i>Περιγραφή κόστους</i>		
Έξοδα και δαπάνες προς υλοποίηση προγραμμάτων	11.573.890	8.180.786
Κόστος λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών	2.292.990	1.678.462
Σύνολο	13.866.880	9.859.247
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	8.937.237	5.812.168
Αμοιβές και έξοδα τρίτων	1.458.394	1.246.034
Παροχές τρίτων	596.648	282.687
Φόροι-Τέλη	321.926	264.686
Διάφορα Έξοδα	2.375.390	1.746.836
Αποσβέσεις παγίων στοιχείων	157.225	106.282
Προβλέψεις, συναφή και μη δεδουλευμένα έξοδα	0	382.921
Χρηματοοικονομικό κόστος	20.060	17.634
Σύνολο μεριζόμενων δαπανών	13.866.880	9.859.247
Σύνολο	13.866.880	9.859.247

16.2_Έξοδα Προσωπικού

Τα έξοδα προσωπικού δε διαμορφώθηκαν ως εξής :

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Κίνηση Πρόβλεψης		
Υπόλοιπο έναρξης	317.467	-
Σχηματισθείσα στη χρήση	-	317.467
Χρησιμοποίηση προβλέψεων στη χρήση	-	-
Υπόλοιπο λήξης	317.467	317.467

Το απασχολούμενο προσωπικό την 31.12.2017 ήταν 708 άτομα ενώ την 31.12.2016 ήταν 507 άτομα.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
<i>Λογαριασμός</i>		
Μικτές αμοιβές προσωπικού	6.729.575	4.148.075
Εργοδοτικές εισφορές	1.795.513	1.177.585
Αποζημιώσεις απόλυσης	22.668	1.682
Αμοιβές διερμηνέων	329.535	471.745
Εργοδοτικές εισφορές διερμηνέων	58.960	12.884
Λοιπές παροχές	986	198
Πρόβλεψη αποζημίωσης αποχωρησάντων	-	-
ΣΥΝΟΛΑ	8.937.237	5.812.168

17_Άλλες πληροφορίες επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Κατά την περίοδο αναφοράς σημειώνεται ότι :

1. Δεν υπήρξαν τόκοι που ενσωματώθηκαν στην αξία περιουσιακών στοιχείων.
2. Δεν υφίστανται προκαταβολές ή/και πιστώσεις σε μέλη Δ.Σ. της ΜΕΤΑδρασης για την εκτέλεση των καθηκόντων τους.
3. Το 2018 (από 18 Μαρτίου) η ΜΕΤΑδραση έχει υποβληθεί σε μερικό φορολογικό έλεγχο εισοδήματος για το έτος 2015. Έως την οριστικοποίηση των οικονομικών καταστάσεων ο έλεγχος δε είχε περαιωθεί.
4. Σημειώνεται ότι η ΜΕΤΑδραση δεν έχει ελεγχθεί φορολογικά για τις χρήσεις 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 και 2016, αλλά δεν έχει διενεργήσει καμία πρόβλεψη για πρόσθετους φόρους και προσαυξήσεις στα βιβλία της, επειδή στην παρούσα φάση δεν είναι δυνατόν να σχηματισθεί με στοιχειοθετημένους και κατ' ελάχιστον ακριβείς όρους.

18_Μεταγενέστερα γεγονότα

Μετά την περίοδο αναφοράς χρήζουν γνωστοποίησης τα κάτωθι γεγονότα :

1. Τα προπληρωμένα έξοδα περιόδου καθίστανται τμηματικά δεδουλευμένα εντός του 2018.
2. Οι φόροι και οι ασφαλιστικές κρατήσεις αποπληρώθηκαν ή ρυθμίστηκαν στο σύνολο τους.
3. Το υπόλοιπο των υποχρεώσεων που παρουσιάζονται ως Λοιπές Υποχρεώσεις, αναφορικά με τις πληρωτέες αποδοχές στο προσωπικό κατέστη δεδουλευμένο εντός του Ιανουαρίου 2018. Ο αριθμός των εργαζομένων βαίνει αυξανόμενος.

